JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1858. Zaturdag, 4 December. N°. 97.

HOOFD-BUREAU: Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij E. FUHRI & Co., te **Pasaroean** bij WEIJERMANS & Co., te **Cheribon** bij BLOK & RUZETTE en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te ***Amsterdam.***

Prijs per half jaar voor *Batavia*..................... *f* 12,50.
" " " " " *Java*..................... " 15,—.
" " " " " *Buitenbezittingen*......... " 17,50.
" " " " " *Nederland*................ " 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven ***franco.***

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der **Advertentiën** is **50** cents voor de Vijf woorden
Bij eerste of meerdere herhaling **25** " " " " "
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behoort een
BIJVOEGSEL.

Bij het ter perse leggen dezes was de LANDMAIL aan het opstoomen.

Berigt.

Bij de onlangs plaats gevonden hebbende aanbieding van een inteekeningsbillet op den achtsten jaargang van den *Java-Bode*, meenen Redactie en Uitgevers het publiek te mogen wijzen op de uitbreiding, welke gedurende het jaar 1858, aan dat blad gegeven is, en welke niet dan met opoffering van aanzienlijke kosten en met inspanning van alle krachten werd tot stand gebragt. Wanneer men den jaargang 1858 met de vorige jaargangen vergelijkt, zal men bespeuren, dat dit jaar bijna het dubbele van vroegere jaren geleverd is; dat het plaatselijk en politiek nieuws en de handelsberigten zeer zijn vermeerderd en verbeterd en, in bijna elk nommer, eenige questie van den dag, meer of minder uitvoerig, is besproken geworden.

De Redactie heeft zich, zoo als uit de laatste nommers van het Blad blijkt, van de medewerking van kundige en op de hoogte van hun tijd zijnde correspondenten in Nederland voorzien, die zich steeds beijveren zullen, in een aangenamen, degelijken en boeijenden vorm, al datgene mede te deelen, wat er in het moederland belangrijks voorvalt, terwijl de tijdingen uit het buitenland regelregt uit *Londen*, *Brussel*, *Parijs*, *Marseille*, *Leipzig*, en *Alexandrië* worden ontvangen, en de Redactie dus in staat is, de laatste Europesche en Amerikaansche berigten medetedeelen.

Hebben Redactie en Uitgevers van hunne zijde meer gegeven dan aanvankelijk was toegezegd, aan de andere zijde heeft ook het publiek getoond, hunne pogingen op prijs te stellen, ZOOWEL DOOR EENE RUIME INTEEKENING ALS DOOR HET PLAATSEN VAN ADVERTENTIEN, WELKE BEIDEN DIE VAN ANDERE OP JAVA UITGEGEVEN BLADEN AANZIENLIJK OVERTREFFEN.

Om echter op den tegenwoordigen kostbaren voet te kunnen voortgaan, is het noodig, dat ook het publiek dezelfde welwillendheid als tot heden blijve betoone.

Hopende op de voortdurende ondersteuning van het Indisch publiek, dat reeds zoo vele jaren den *Java-Bode* in zijne krachtige bescherming heeft genomen, zullen Redactie en Uitgevers geene moeite en kosten ontzien, alle nog mogelijke verbeteringen aan hun Blad aan te brengen en onder anderen, telken male, dat de tijd zulks toelaat, op den dag der aankomst van de landmail, een buitengewoon nommer uitgeven, dat nog tijdig met den extra-post over Java zal worden verzonden, terwijl de Uitgevers zich voorstellen, onmiddelijk na de ontvangst van het daartoe bestelde materieël, het Blad in een bevalliger formaat en met eene nieuwe, duidelijke letter het licht te doen zien.

IN NAAM DES KONINGS!

DE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH-INDIE,
Den Raad van Nederlandsch-Indië gehoord;
Allen, die deze zullen zien of hooren lezen Salut!
doet te weten:

Dat Hij, gebruik makende van de daartoe door den Koning bij Cabinets rescript van 11 Augustus 1858 No. 58, verleende magtiging;

En lettende op de artikelen 20, 29, 31 en 33 van het reglement op het beleid der regering van *Nederlandsch Indië*.

Heeft goedgevonden en verstaan:

Te verklaren, dat de bepalingen omtrent de kustvaart, vervat in art 2 der publicatie van 31 December 1825 (Indisch staatsbl. No. 48) en gewijzigd bij art. 3 van de publicatie van 23 December 1850, (Indisch staatsbl. No. 42) niet toepasselijk zijn op de vaart van- en op havens van Inlandsche vorsten en volken, wier landen niet staan onder regtstreeksch beheer van het *Nederlandsch* gouvernement.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze in het staatsblad van *Nederlandsch-Indië* worden geplaatst, en voor, zooveel noodig, in de inlandsche en Chinesche talen aangeplakt worden.

Gelast en beveelt voorts, dat alle hooge en lage collegien en ambtenaren, officieren en justicieren, ieder voor zooveel hem aangaat, aan de stipte naleving dezer de hand zullen houden, zonder oogluiking of aanziens des persoons.

Gedaan te *Buitenzorg*, den 29sten November 1858.

CHS. F. PAHUD.
De Algemeene Secretaris,
A. LOUDON.

(*Staatsblad* No. 128.)

EXTRACT *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.*

BATAVIA, *den 29sten November* 1858. (No. 40.)

(Staatsblad No. 129.)

Gelet op art. 2 van het Besluit van 20 Februarij 1858, No. 4, (staatsbl. No. 20), ten vervolge van het besluit van 5 April 1857, No. 15, waarbij, onder nadere goedkeuring des Konings is bepaald:

a. dat voor de drooge koffij, welke overeenkomstig het gewijzigd art. 1 van het reglement, gearresteerd bij de resolutie van 3 Februarij 1833, No. 1, (staatsblad No. 7), gedurende het jaar 1858 moet worden geleverd, zal worden te goed gedaan *f* 19,53 (*negentien gulden en drie-en-vijftig duiten*) den picol van 100 katties, van welke som, ingevolge art. 6 van dat reglement moet worden afgetrokken 2/5 of *f* 7,93 (*zeven gulden drie-en-negentig duiten*) voor verschuldigde landrenten, benevens *f* 2,60 (*twee gulden en zestig duiten*) voor transportkosten, zoodat de planters zullen genieten *f* 9,20 (*negen gulden en twintig duiten*) voor den picol van 100 katties;

b. dat voor de koffij in de residentien *Madioen* en *Kediri* en de afdeelingen *Patjitan* en *Banjoewangi*, die tengevolge van het aldaar bestaande stelsel van cultures aan het gouvernement wordt geleverd, gedurende het jaar 1858 zal worden voldaan *f* 5,73 (*vijf gulden en drie-en-zeventig duiten*) den picol van 100 katties;

c. dat van de natte of in de roode schil gedurende 1858 geleverd wordende koffij, behoudens in die gevallen, waar deswege afzonderlijk is of nog zal worden beschikt, te goed gedaan zal worden *f* 1,45 (*een gulden en vijf-en-veertig duiten*) den picol van 100 katties;

d. dat voor de koffij, welke op den voet van het bepaalde bij de resolutien van 31 Maart 1833, No. 18, 27 Maart 1834, No. 18 en het besluit van 1 Junij 1838, No. 18, in de residentien *Djocjocarta* en *Soeracarta* aan het gouvernement wordt geleverd, gedurende het jaar 1858 zal worden te goed gedaan *f* 19,53 (*negentien gulden en drie-en-vijftig duiten*) den picol van 100 katties, na aftrek van *f* 2,60 (*twee gulden en zestig duiten*) voor iederen picol wegens transportkosten, en zulks overeenkomstig de bestaande regeling, te verdeelen, als volgt:

aan de aanbrengers *f* 9,20 (*negen gulden en twintig duiten*);

aan de vorsten voor de belasting van 2/5 van den inkoopprijs *f* 7,93 (*zeven gulden en drie-en-negentig duiten;*)

aan de onafhankelijke prinsen, die het product zelven leveren, *f* 16,113 (*zestien gulden en een honderd en dertien duiten*).

Gelezen de missive van den minister van staat, minister van koloniën van 23 September 1858, No. 10/1138, daarbij, in antwoord op dezerzijdsche brieven van 20 Februarij 1858, 171/1 en 171/5 (besluiten van dien dag Nos. 4 en 5) en van 4 Junij 1858, No. 21, La. M[1], (geheim besluit van dien dag La. M[1]) te kennen gevende:

dat het den Koning heeft behaagd, na raadpleging van den raad van state, zich bij cabinets-beschikking van 11 September 1858, No. 49, met zijne beschouwingen en voorstellen te vereenigen, en mitsdien:

I. goed te keuren art. 2 van het bedoelde van 20 Februarij 1858, No. 4;

II. het Indische bestuur te magtigen om:

a. te bepalen, zoo als geschiedt bij art. 2 van dit besluit;

b. enz.

Gelet op staatsblad 1858 No. 117 en 118.;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Van het vorenstaande aanteekening te houden.

Ten tweede: Krachtens magtiging des Konings te bepalen:

a. dat voor de drooge koffij, welke overeenkomstig het bij ordonnancie van 20 Februarij 1858, (staatsblad No. 19), gewijzigd art. 1 van het reglement in staatsblad 1833, no. 7, op *Java* en voor die, welke ter *Westkust van Sumatra* en in de residentie *Menado*, gedurende het jaar 1859 aan het gouvernement moet worden afgeleverd, aan den aanbrenger zal worden betaald *f* 10 (*tien gulden*), den picol van 100 katies;

b. dat in de residentien *Djokjokarta* en *Soerakarta*, gedurende het jaar 1859, behalve voorschreven betaling aan den aanbrenger, aan de inlandsche vorsten zal worden uitgekeerd als belasting *f* 8.84, voor den picol van 100 katties; en aan de onafhankelijke prinsen, die zelf het product leveren *f* 18.34;

c. dat in de residentie *Preanger Regentschappen* en in de afdeeling *Banjoewangi*, gedurende het jaar 1859, aan den aanbrenger zal worden betaald, in het eerstgenoemde gewest *f* 5,— en het laatsgenoemde *f* 6,12 den picol van 100 katties.

Ten derde: *Enz.*;

Afschrift enz.

Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Secretaris,
A. LOUDON.

Bekendmaking.

Ingevolge bekomen last, wordt bekend gemaakt, dat Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal gewone audientie zal verleenen op Vrijdag, den 10den December aanstaande, des morgens te 9 uren, aan het gouvernements hôtel te Rijswijk.

Belanghebbenden gelieven hunne aanvragen om audientie, onder duidelijke bekendstelling van namen en titels, te rigten aan den *Adjudant van dienst.*

BUITENZORG, *den* 29 *November* 1858.

De Kapitein-Adjudant,
R. F. DE SEIJFF.

Civiel Departement.

Benoemd:

Tot vendumeester te Amboina (Moluksche eilanden), de pakhuismeester te Menado J. C. Nijgh.

Tot pakhuismeester te Menado, de tweede commies ter algemeene secretarie F. J. Wenzel.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den hoofdingenieur van den waterstaat en de burgerlijke werken te Soerabaija H. de Bruijn.

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den vendumeester te Amboina G. Roijaards.

Militair Departement.

Benoemd:

Tot opziener over de instrumentmakers en metaaldraaijers bij den artillerie-constructie-winkel te Soerabaija, de gepasporteerde sergeant der artillerie G. L. J. A. Rothe, thans met de waarneming dier betrekking belast.

Overgeplaatst:

Bij de geneeskundige dienst ter Westkust van Sumatra, de officier van gezondheid der 3de klasse D. J. Visscher, thans te Batavia.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den kapitein der infanterie E. F. van Bassen Jongbloet.

ADVERTENTIEN.

Postkantoor.

Landmail van December.

De directeur der posterijen te Batavia herinnert bij deze belanghebbenden, dat de 1ste mail-stoomer in December, den 10den zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Donderdag, den 9den December aanstaande:

a. des avonds te 8 uren voor Europa, Britsch-Indië, China enz., enz.

b des middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

DE LEGERPLAATS DER ZWARTEN.

Eene bladzijde uit het reisdagboek

van

FR. GERSTAECKER.

(*Vervolgd.*)

Een paar honderd passen was ik zoo nog voortgegaan, toen het vroeger gehoorde gedruisch geheel verstomde. Ik bleef nog een paar malen staan en luisterde, doch kon niets meer vernemen. Alleen in de thans niet meer verre toppen der gomboomen ruischte de wind en de houtachtige, uitgedroogde bladeren klapperden tegen elkaar aan. Daar op eens — ik bleef als in den grond geworteld staan — klonk het met de frissche koelte allerduidelijkst tot mij over en wel, wonderbaarlijker wijze, alsof daar midden in bosch en wildernis met regelmatige slagen een tapijt of canapékussen werd uitgeklopt. Ik kende nog slechts één ander geluid, dat er mee te vergelijken was: het trommelen op de opossumvellen, bij de nachtelijke dansen der inboorlingen. Weldra was ik ten volle overtuigd, dat ik digt vóór mij uit eene legerplaats der zwarten had, waar een *corroberry* uitgevoerd werd, en daar zoodanig feest dat volkje altijd zeer druk pleegt bezig te houden, hoopte ik reeds, dat het mij geen de minste moeite zou kosten, om ongemerkt om dat bivak heen te sluipen. 't Eenigste onaangename daarbij was, dat ik dus doende zoo veel langer het water ontberen moest en slechts hopen mogt, de rivier verder benedenwaarts nog voor middernacht te bereiken.

Dat maakte evenwel weinig uit: mijn plan was spoedig genomen en juist wilde ik weer in noordwestelijken koers in de heuvels terugwijken, toen mij vandaar eensklaps geheel andere en veel gevaarlijker geluiden in het oor klonken. De honden, waarvan de zwarten doorgaans een vrij talrijken, uitgehongerden troep met zich rondvoeren, waren daar in de bergen zeker op 't een of ander stuk wild op de jagt en, als zij mij in den neus kregen, kon ik ook veilig staat maken, dat ik den ganschen troep dadelijk tegen mij over hebben zou. Zou ik weer teruggaan of naar de Malleyheuvels wijken, om van daar uit met een wijden boog om de gansche gevaarlijke plaats heen te komen? — Dat zou misschien goed gegaan zijn; maar hoe bijster veel tijd had het mij moeten kosten! En dan was daartegen nog eene andere zwarigheid. Die stam hier bevond zich namelijk stellig insgelijks op den doortogt; ze hadden anders hunne honden niet zoo los gelaten en al 't wild op hun jagtgebied schuw gemaakt, en in dit geval kon ik hun even goed morgen vroeg weer ergens in den weg komen. Moe was ik ook en ik had den ganschen dag nog niets anders over de lippen gehad, dan 's morgens vroeg in de hut van den schaapherder een stuk rookvleesch en over dag wat sap van de cactusplant, die op de Malleyheuvels in overvloed groeide. Een goed verzadigd mensch laat zich veel welgevallen, maar een hongerige is kitteloorig en laat niet met zich gekscheren.

In mijn hart boos, besloot ik dus, het gevaar maar dadelijk stout onder de oogen te zien en dan de proef te nemen, of ik niet, digt langs bij den rivierrand, waarvan zij zich doorgaans nog een goed eind verwijderd houden, hunne legerplaats voorbij komen kon. De wind was mij daarbij gunstig en de misschien nog bij 't wachtvuur achtergebleven honden konden tegen den rivierkant op moeijelijk lucht van mij krijgen.

(*Wordt vervolgd.*)

De directeur der middelen en domeinen maakt bekend, dat, krachtens art. 2 van 's gouvernements besluit van den 16den November jl. No. 26, de pacht van het regt tot het slagten van rundvee en buffels in de residentie Probolingo voor 1859, door den resident van dat gewest op nieuw zal worden opgeveild te Soerabaija, op Maandag den 13den December aanstaande.

De assistent-resident van Buitenzorg maakt bekend, dat, op Zaturdag den 18den December 1858, des morgens ten 9 ure, ten zijnen kantore, eene openbare uitbesteding zal worden gehouden door den eerstaanwezenden ingenieur van den waterstaat dezer plaats, wegens het bouwen van eene hoogbrug over de ooster slokkan of kali-barde, en den grooten postweg van Batavia naar Buitenzorg, nabij het Poststation Tjimangies, volgens bestek en condition, ten gemelden burele ter inzage van belanghebbenden.

De assistent-resident van Krawang maakt bekend, dat, op Zaturdag den 18den December 1858, ten zijnen burele te Poerwacarta, des morgens ten 9 ure in het openbaar zal worden uitbesteed het bouwen van eene controleurswoning te Krawang, volgens het bestek en de voorwaarden, liggende ten gemelden burele ter inzage van belanghebbenden.

De resident der Wester-afdeeling van Borneo maakt bekend, dat, op Vrijdag den 24sten December 1858, des morgens ten 9 ure, op het residentie-kantoor te Pontianak, eene openbare uitbesteding zal worden gehouden, wegens den opbouw van geldkamers te Montrado en te Singkawang, volgens bestek en voorwaarden, liggende ten gemelden kantoor ter inzage van belanghebbenden.

VENDUTIEN.

Op Maandag, 6 December, op het Heemradenplein, door *John Pryce & Co.*

Op Dingsdag, den 7 December, voor het commissiehuis van *van Slooten, Morgan & Co.*

Op Woensdag, den 8 December, voor het commissiehuis van *Abeelen, Dennison & Co.*

Op Donderdag, den 9 December, voor het sterfhuis van wijlen den heer *J. P. Koch,* op het Heemradenplein.

Op Woesdag, den 15 December, des voormiddags ten 10 ure, in het locaal der Beurs.

Aangekomen Vreemdelingen,

van den 27 November tot en met den 3 December 1858.

MARINE HOTEL. H. von Noël, van Amsterdam. — A. van der Tak, van Tagal. — J. W. C. Kern en Echtgenoot, van Cheribon. — G. van der Hoeven, van Melbourne. — P. Verschuur, van Hongkong. — C. Ouwehand, van Hospitaal. — E. van Duijn, van Samarang. — H. Bockeu en Familie, van Soerabaija. — J. C. Giesker, van Padang. — B. Bakker, van Cheribon.

HOTEL WILLEM II. B. P. Ketsmann, van Onrust. — Benschop, van Padang. — Kamerling, van Idem. — Zuiderbaan, van Idem. — Mejufvr. Terzenaar, van Idem. — Mevrouw A. Tinkhof van Rotterdam, geboren van Toom, van Idem.

HOTEL DES INDES. D. B. Rozy, van Paskas Betong. — A. C. Burghaerd, van de Reede. — K. E. Fyte, van Idem. — L. Eschauzier, van Idem. — Hooijman, Echtgenoot en 2 Dochters, van Binnenland. — A. Loff van de Reede. — G. M. Kierker, van Idem. — T. Rausch, van Idem. — C. A. L. baron van Heeckeren, van Idem. — L. D. Jacobson, van Buitenzorg. — P. A. C. Hugenholtz, Samarang. — J. Mooi, van Batavia. — A. Couturon, van Soerabaija. — Valdo de Maijnard, van Manilla. — Mason Aera, van Idem. — E. Wiesman, van Europa. — H. Schmidt Wijmaal, van Idem. — L. D. Vathoer, van Idem. — G. L. Gradpaille, van het Hospitaal. — H. C. Meijer Cluwen, van Binnenland. — N. MacLeod, van de Reede. — W. L. de Koning, van Idem. — H. L. de Koning, van Idem. — Neijts, van Padang. — C. Furthon, van Manilla. — J. van Vollenhoven, van Padang. — C. van Rijn van Alkemada, Uit zee terug. — Mooij, van Padang.

JAVA HOTEL. A. P. G. Abels, van Buitenzorg.

Advertentiën.

Getrouwd:

N. DOUWES
met
C. H. C. DE SPRINGER,

TOEBAN, *28 October* 1858. (3546)

Getrouwd:

J. C. DOM
met
A. G. ZEYDEL.

DJOCJOCARTA, *20 November* 1858. (3548)

Getrouwd:

TH. J. JORRITSMA
Officier van gezondheid 2e kl,
en
A. F. SCHOEMAKER.

BATAVIA, *1 December* 1858. (3608)

Getrouwd:

A. J. VAN WINSHEIJM
1e Luitenant der Infanterie,
met
C. C. de LANNOIJ,

Eenige en algemeene kennisgave.

SERANG, *den 2den December* 1858. (3596)

Voorspoedig bevallen van een' ZOON, Me rouw *S. Meijer,* geliefde echtgenoot van

M. S. PINO.

SAMARANG, *den 23 November* 1858. (3528)

Voorspoedig bevallen van een' ZOON, *Mary Paul,* echtgenoot van

ALEXANDER HOFLAND.

BATAVIA, *26 November* 1858. (3595)

Voorspoedig bevallen van een' ZOON, *E. Loheyde,* geb. *van Hulst.*

TJIGROWONG, *(Bandong) 30 November* 1858. (3594)

Died at Sourabaya on the 24th November last, where he had gone for the benefit of his health, Mr. *Jabez Linton,* aged 33 years; of the firm of *Martin, Dyce & Co.,* much regretted by his friends and acquaintances.

(3573)

Heden ontvingen wij de treurige tijding, dat onze veelgeliefde vader en behuwdvader, de Heer P. BOEKEN, op den 27sten September, ll. in den ouderdom van c. 66 jaren te *Amsterdam* is overleden.

SOERABAIJA, H. BOEKEN.
24 *November* 1858. A. A. BOEKEN.
(3590) *Batten.*

Overleden op den 30sten October 1858, te Boeloe-Boeloe *Maros*) de heer *G. E. King,* in den ouderdom van 51 jaren.

(3612) W. MORGAN.

Onze lieveling, slechts 3 maanden oud, werd ons heden door den dood ontnomen.

H. D. VAN PALENSTEIN HELDERMAN,
C. H. VAN PALENSTEIN HELDERMAN.
Ovink.

PADANG, 15 November 1858. (3604)

Op den 9 November 1858 overleed te *Paijacombo,* Sumatra's Westkust), de WelEd.Gestr Heer E. A. CREVECOEUR, in leven 1ste Luitenant der Infanterie.

Crediteuren en Debiteuren, worden verzocht betalingen of aangiften te doen, binnen drie maanden aan,

de Commissarissen in den Boedel,
J. H. LOGEMANN, kapitein.
P. E. BUIJS, 1ste Luitenant.

PADANG-PANDJANG, 17 *November* 1858. (3599)

Overleden op den 21 dezer, de heer *Charles Sers,* in den ouderdom van 35 jaar.

WANASEPI, *den* 23 *November* 1858. (3529)

Op den 27 November jl. overleed, na eene hevige ongesteldheid van slechts weinige uren, ons teeder geliefd oudste zoontje, *Andréas Jacobus Lucas,* in den jeugdigen leeftijd van $2^1/_4$ jaar.

B. A. BRASSINGA,
C. F. G. BRASSINGA.
geb. *Bruijninga.*

SERANG, *den* 3den *December* 1858. 3617)

Wegens sluiting der
JAPANSCHE TOKO,

zullen de ondergeteekenden op Vrijdag den 10 dezer maand in gemeld locaal in Vendutie aan de meestbiedenden verkoopen:

de Restanten der zoogenaamde

KAMBANG-FACTUREN,

door de heeren **van den Biesen & Modderman** in 1857 en 1858 van het Gouvernement gekocht.

De hoofdartikelen zijn:

Smalle en breede **Zijde, Zijden Dassen** en **Crèpe-Shawls,** porceleinen **Koppen** en **Schotels, Schalen, Borden, Vazen, Bloempotten,** enz., verlakte **Tafels, Toiletten, Etagères, Kasten, Knapen, diverse Dozen,** enz., een en ander ten gerieve van het publiek bij kleine kavelingen.

Van af Maandag 6 dezer te bezigtigen.

(3561) GEBRS. RUSELJE EN Co.

HOUT-VENDUTIE

Op Maandag den 6den December 1858,

op het Heemradenplein door

John Pryce en Co.,

à 2 pCt. Vendusalaris,

van

GROOTE DJATTIEHOUTEN BALKEN
en Doodkistplanken.

(3574)

Op de Vendutie

van Dingsdag den 7 dezer,

zal almede worden verkocht het wrak van het Fransche schip ***Nicolas Cesard,*** zoo als dan hetzelve is liggende of niet liggende op den hoek van **Krawang**.

Nog eene nieuwe Engelsche **Giek**, koperfast met riemen, enz. compleet.

Een partij **Klokken, witte Portwijn, Azijn, Champagne, Yzeren Stoelen** en **20** groote vaten **Boter.**

(3613) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

VENDUTIE

Op Woensdag den 8 December 1858,

Voor het Commissiehuis van

ABEELEN, DENNISON & Co.

Van Lijnwaden, Hoofddoeken, Kain-Pandjangs, een Factuur IJzerwerk, stellen fijne Tafelmessen en Vorken, Tafellampen, Engelsche Zadels, witte en zwarte Verf.

En voor rekening van Belanghebbenden,

660 Manilla Sigarenkokers.

10 Balen Goeniezakken.

$7^1/_2$ Ponden Vanille. (3609)

VENDUTIE

op Dingsdag den 7 December 1858

voor het Commissiehuis van

VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.

van diverse negotie goederen; voorts

VA. 42. Vaten Meel — afkomstig van het Nederl. sch **Anna**.

40 picols Java Koffij.

30 Mandjes geraffineerde Suiker, in kleine k velingen voor huiselijk gebruik, en tot sluiting v factuur van 30 Dozijn Engelsche Hemden en Dril Broekengoed, Kousen, Sokken, Vesten, Knoope enz. enz.

En precies ten 11 ure van het brikschip **Vernon**, ladende pm. 3600 picols, met deszel Inventaris, enz.

Het schip ligt ter Reede alhier en is van a heden voor een ieder te bezigtigen.

Voorts nog Brillanten, Diamanten enz. enz.

Verder:

een partij Planken en Djattiehouten Balke etc., etc. (3571

VENDUTIE te Cheribon,

op Maandag den 13 December 1858

door **BLOK en RUZETTE.**

Van **Wagens, Paarden, Fraaije Meubels Zilverwerk,** enz.

Alles behoorende tot den welgeconserveerden inboedel van wijlen de Heer **W. DENNISON;**

voorts het aangenaam gelegen **Heerenhuis** me **Bijgebouwen** en **Stalling,** staande te **Tjipoedje** nabij de Suikerfabriek ***Sindang-laut.*** 3606

De Ondergeteekenden zullen in den loop dezer maand o

VENDUTIE verkoopen,

ZES AANDEELEN, IEDER GROOT *f* 2500.—

in de Commanditaire Vennootschap ter exploitatie va Stoomvaart in den Nederlandsche Archipel, alhier ge vestigd onder de directie van den heer *W. Cores de Vries* zijnde inmiddels ook uit de hand te koop.

(3592) ABEELEN, DENNISON & Co.

Op eene nader te bepalen dag, zal publiek worden verkocht, **een stuk grond**, gelegen op *Ankee,* aan de Rivierkant, geschikt voor eene' **Steen-Bakkerij** of **Arak-Stokerij,** bij de verponding geregistreerd onder No. 7176; inmiddels uit de hand te koop.

(3615) VAN SLOOTEN, MORGAN EN Co.

Per **Indostan** ontvangen:

Manilla Sigaren No. 5.

5610 ABEELEN, DENNISON EN Co.

Manilla Sigaren

Cortado No. 1 en 2.
Havana Vorm 2 en 3.
Londres.
Regalia.
Caballero.

Bij

(3563) L. PLATON.

Pas ontvangen en bij de ondergeteekenden
verkrijgbaar:

Tapijten, Alkatieven, Voetenbankjes, prachtige Engelsche jagtgeweren, Engelsche Wagen- en Bendietuigen met pleet gemonteerd, Samarangsche Wagentuigen, zeer fijn linnen Drill, Codoroy en Piqué, Madera- en Portwijn, afgetapt en op fust, Cognac van superieure kwaliteit, in kistjes van 1 dozijn en op fust, Engelsch Kaplelder, Tuigleder, Wagen- en Bendie-Lantaarns, Engelsch Zink, Witlood, Drukinkt, Mostard, Zuren, Pale-Ale en Porter van Turz & Co., etc. etc.

(3616) VAN SLOOTEN, MORGAN EN Co.

TOKO RIJSWIJK.

Ontvangen:

eene collectie grootere en kleinere

SCHILDERIJEN IN OLIEVERW,

allen tot zeer lage prijzen.

(3538) J. C. SAIJERS.

ST. NICOLAASFEEST.

Wegens vertrek:

finalen uitverkoop van diverse Tokogoederen, als:

Eene keurige verzameling pas ontvangen **Speelgoed, St. Nicolaasgebak, Bonbons, Presentglazen, kristalwerk, Tooneelkijkers,** fijne **Brillen,** nieuw modesche **Demieparures** en **Broches,** extra fijne **Haar-** en **Kleerborstels,** enz.

à Comptant tegen factuursprijs.

(3551) J. VAN DEN MUIJSENBERG.

THÉATRE FRANÇAIS DE BATAVIA.

Avec la permission de M. le Résident.

LUNDI, 6 December 1858.

Quatrième représentation du huitième mois de l'abonnement,

LES MOUSQUETAIRES DE LA REINE.

OPERA-COMIQUE EN 3 ACTES MUSIQUE de *F. M. Halevy.*

L'entrée des coulisses pendant les représentations et repétitions est expressément interdite.

Le Spectacle commencera à 7 heures et demie précises.

Le Directeur-Gérant,
VAN KINSBERGEN.

(3598)

At the agreable and Pleasant Establishment

KEDOENG BADAK,

Visitors can be accommodated with Rooms.

J. A. MAY.

2 DECEMBER 1858. (3618)

Op het Lusthuis

KEDOENG BADAK,

zijn thans weder eenige KAMERS disponibel.

(3619) J. A. MAY.

2 December 1858.

W. I. OLLAND,

Horologie-maker op Noordwijk,

heeft voorhanden: eene keurige sortering

Goud- en Zilverwerken,

waaronder:

Dames Broches, Haarknoopen, Demi parures, Bracceletten, Flacons, Medaillons, Camees, Haar- en ordinaire Ringen,

voorts:

Accuraat loopende Dames Horologies, elegant, solide en deugdzaam, uitmuntend geschikt voor ST. NICOLAAS en FEESTGESCHENKEN.

De Toko zal Zondag geopend blijven.

(3569)

TOKO ESMIOL.

Ondergeteekenden nemen de vrijheid bij gelegenheid van het

Sint Nicolaas-feest

hunne geëerde begunstigers te verwittigen, dat zij ruim voorzien zijn van:

Sterk en Smaakvol Speelgoed,

CARTONNAGES, SUIKERWERKEN,

Bonbons en Papeterien en tout genre,

VERSCH ST. NICOLAAS-GEBAK, ETC.

Voorts bij bestelling te verkrijgen:

BOTERLETTERS,

en dat zij gedurende de avonden van 5 en 6 dezer, als vroeger een locaal in gereedheid hebben, tot gebruik van **IJs en Gebak,** enz.

(3602) CHAMA EN Co.

St. Nicolaas-feest

Op den 5 en 6 dezer 's avonds bij de ondergeteekenden te bekomen, **nieuw fransch speelgoed** en **St. Nicolaas-koekjes,** bij ponden, en vele andere goederen meer, geschikt tot geschenken.

December 1858. TIO TJIANGHIAN.

(3568) *Bazaar-Baroe,* .

S. B. VAN KLEEFF & CO.

Passar Pisang en Rijswijk.

Ontvangen:

Valken-Bier in kisten.

Holl. Wijn-Azijn, op fust en afgetapt,

Zoetemelksche- en Edammer-Kaas,

Puik, puik **Haantjes Bier,**

Groote Hammen.

(3591)

St. NICOLAAS.

Voorhanden bij den Ondergeteekende eene groote collectie

KINDERWERKJES,

Fraai gebonden, met Platen en andere soorten. Diverse Hollandsche, Engelsche en Fransche Pracht- en Plaat werken, Fraaije Inktkokers, Portefeuilles, Zakboekjes, Passer- en Verwdoozen, Schrijf-cassettes, Papeterien, Zakmessen, beneves verschillende andere voorwerpen geschikt voor Cadeaux.

(3564) H. M. VAN DORP.

Voor ST. NICOLAAS.

Parijssche Kinderspelen; 8 tot 20 stuks in élégante Koffertjes van *f* 10.— tot *f* 30.—
Kinderprenten en Prenteboekjes, in groote sortering, bij

(3557) G. KOLFF & CO.

St. NICOLAAS.

De ondergeteekende heeft de eer het geachte publiek van Batavia ter kennis te brengen, dat hij direct van *Parijs* een prachtig factuur

KINDERSPEELGOED, CADEAUX

voor d mes etc. etc., heeft ontvangen.

De Toko zal gedurende den 5 en 6 des avonds geopend zijn.

(3555) E. RINCHON.

St. Nicolaas feest.

Voorhanden een' grooten voorraad

KINDERSPEELGOED.

De Toko zal des avonds den 5den en 6den dezer geopend zijn.

W. PADDINGEE.

(3541) *Passer Senin.*

ST. NICOLAAS-FEEST.

De ondergeteekenden zijn voor dit feest voorzien van

EXTRA FRAAI SPEELGOED,

FIJN SUIKERWERK, BONBONS EN BANKET,

Voorwerpen voor Cadeaux, enz.

Voorts zullen ook te verkrijgen zijn:

BOTERLETTERS.

Letters worden *alleen op bestelling* gemaakt.

(3552) LEROUX EN Co.

Ontvangen:

EEN PARTIJ FRANSCHE KINDERHOEDJES.

W. PADDINGEE.

(3542) *Passer Senin.*

Verkrijgbaar:

Militaire Versierselen,

tevens alle soorten van

FRANJES, KOORDEN, KWASTEN, ZIJDE KNOOPEN, BEURZEN GARNITUREN, KNOOPZIJDE, etc.

verder:

maakt hij vlekken uit ***Epauletten, Borduursels*** en andere **Militaire Versierselen,** dat ongetwijfeld de verwachting overtreft.

Bij

(3379) L. KUIJK,

Passementwerker.— Passer Senin.

Jolie choix de Coiffures,

très varié,

FLEURES FINE, RUBANS,

chez

MLLE. NEPPER.

(3603) *l'ancienne maison de Me* COQUELIN.

PUIKE SOERABAIJASCHE

AARDAPPELEN,

verkrijgbaar bij

(3549) F. TENTEE, geb. *Joukes.*

PUIKE BOTER,

à f 11.— het vaatje.

Te bekomen bij

(3570) THE KIM SOEY.

Broodbakker te Buitenzorg.

ZADEL- EN RIJTUIGMAKERIJ.

De ondergeteekende neemt de vrijheid het geëerde publiek te berigten, dat hij alhier eene

ZADEL- EN RIJTUIGMAKERIJ

op **TANKÉE, tegenover de Prinselaan,** geopend heeft; zijne nieuwe onderneming bij deze in de welwillendheid van het geachte publiek aanbevelende, beloovende alles in het werk te zullen stellen zich deze gunst waardig te maken.

DE LASSASIE.

BATAVIA, 1 December 1858. (3578)

KAMERS TE HUUR.

Op de Hoek van de *Secretarielaan* en *Rijswijk, Oostzijde.*

(3527)

TE HUUR

Een aangenaam gelegen Woonhuis met zes kamers,

ruime bijgebouwen en stalling, gelegen op Batoe-Toelies. Huurprijs *f* 100 's maands; dadelijk te aanvaarden.

Te bevragen bij Mr. *Hofmeijr* op Batoe-toelies, en Mr. *Tollens* op Kramat, (3512)

TE HUUR

Twee groote PAKHUIZEN.

Te bevragen bij

(3565) MORGAN, MELBOURN EN Co.

UITVERKOOP

à Contant, tegen verminderde prijzen, van een factuur

Zilver- en Cristalwerken,

van den fabrikant **GILLES GREVINK** *te Amsterdam.*

H. M. VAN DORP.

BATAVIA 1858. (3525)

TE KOOP

VIER DEFECATIE PANNEN,

compleet.

Te bevragen te ***Cheribon***

bij

(3607) BLOK EN RUZETTE.

VERLOREN.

Een **Wit Hondje**, luisterende naar den naam **„LAURENS."** De vinder wordt verzocht hetzelve terug te bezorgen bij *E. Rinchon*, kunnende op belooning staat maken.

(3556

GEVRAAGD

voor eene landelijke onderneming

EEN MACHINIST.

Adres

(3573) MACLAINE, WATSON & Co.

Wordt te koop gevraagd:

Verzameling van bepalingen, enz. betreffende het beheer der inkomende en uitgaande regten in *Nederland.*

Adres

(3550) LANGE EN Co.

EEN NEDERLANDER, eenigzints bekend met de *Fransche, Engelsche* en *Hoogduitsche* Talen, verlangd eenige vrije uren, des avonds te besteden tot het vertigten van *Copij* of ander *Schrijfwerk* in bovengenoemde talen; terwijl hij tevens niet ongenegen is uit die talen, *Vertalingen* te leveren.

Adres Letter **A.,** *franco* BUREAU JAVA-BODE. (3593)

OP EEN INSTITUUT voor Meisjes, gelegen op Cramat, bestaat gelegenheid ter plaatsing van eenige kost- en dagleerlingen. Nadere informatiën te bekomen ten huize van den heer *Thierbach* aldaar. (3554)

Mevrouw ZEMBSCH,

is verhuisd, naast het huis vroeger door haar bewoond.

Passer-Senin. (3580

De Ondergeteekende heeft de eer kennis te geven, dat de heer **G. D. DAMMERS** van af heden als deelgenoot in mijne zaken optreedt, en wij dezelven voort gezamentlijke rekening onder de firma

BRANDON & Co.,

zullen voortzetten; dankbaar voor de mij steeds betoonde welwillendheid beveel ik mijne nieuwe firma minzaam aan.

S. D. BRANDON.

BATAVIA, 1 *December* 1858. (3566)

Ons refererende aan bovenstaande advertentie, hebben wij de eer, ons mits deze aanbevelen, zullende onze beste pogingen aanwenden, om het tot nu toe genotene vertrouwen steeds waardig te blijven.

BRANDON EN Co.

BATAVIA, 1 *December* 1858. (3567)

Allen die iets te vorderen hebben van den heer **R. Smith**, gelieven hunne rekeningen in te zenden, bij

(3614 VAN SLOOTEN, MORGAN EN Co.

Wissels op Holland,

BATAVIA, SAMARANG en SOEREBAIJA,
bij

(3530) B. KOPERSMIT EN Co.

Wissels op Holland.

Bij

(3540) VAN OMMEREN RUEB & Co.

SUN FIRE OFFICE

Gevestigd te Londen sedert 1710.

De ondergeteekenden agenten van bovenbedoelde Maatschappij in deze gewesten, zijn bereid om tegen Brandschade te verzekeren, tegen de volgende premiën:

Gebouwen van steen met pannen gedekt gelegen in de steden, zoomede goederen in dezelve. . . . . 1°/₀ 's jaars.

Gebouwen van steen met pannen gedekt, gelegen buiten de steden, en afgezonderd van andere gebouwen, zoomede goederen en meubelen, daarin aanwezig. . ¹/₂°/₀ »

Suiker en Koffij-Etablissementen.

Gebouwen van steen met pannen gedekt zoomede Goederen, Producten, Machinerien, gereedschappen, enz. daarin aanwezig. . . . . ³/₄°/₀ »

Gebouwen van steen en hout of van hout alleen met pannen gedekt, zoomede goederen. enz. daarin aanwezig . . . 1°/₀ »

Gebouwen van Hout, met sirappen gedekt, zoomede goederen enz. daarin aanwezig. 1¹/₄°/₀ »

Schepen, liggende ter reeden . . . . 1°/₀ »

(3589) TOLSON, HUNT EN Co.

De Loterij bij J. KLEIJKAMP,

zal op **Zondag**, aanstaande, ten zijnen huize in de **Prinsenlaan** plaats hebben. (3576)

DE PILLEN VAN HOLLOWAY

zijn ontegenzeggelijk het beste *geneesmiddel* dat bekend is. De buitengewone kracht en weldadige werking dezer pillen, hebben dezelven ook tot een der meest geliefkoosde hulpmiddelen in alle ziekten in de Nederlanden gemaakt, en wel bijzonderlijk in gevallen van lever- en maagkwalen; als mede zware hoofdpijnen, gal en gebrekkige spijsvertering; ook zijn dezelven onwaardeerbaar voor de ongesteldheden der vrouwen op zekeren leeftijd.

De prijzen dezer Pillen en Zalf zijn als volgt:
Doosjes pillen à *f* 1.—*f* 5.—*f* 5.—.
Potjes zalf à *f* 1.—*f* 5.—*f* 5.—.

Te Banjoemaas bij M. S. Cheriman.
» Poerworedjo » F. Neumann.
» Djocjocarta » Buijn & Co.
» Souracarta » W. Veldman.
» Salatiga » F. Kruthoffer.
» Tagal » Wed. Dort.
» Cheribon » W. Galistan.
» Cheribon » M. Blok,
» Samarang » H. L. de Lyon, de Groot, Kolf, & Co. en bij

De hoofdagenten Soesman & Co. (3587)

JAVA-BODE.

H. H. Inteekenaren op bovengenoemd Blad, die geneigd zijn met hun abonnement voor het **Eerste halfjaar 1859** voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor ***Franco*** toe te zenden, opdat hij in staat gesteld moge worden, de oplage bij tijds te regelen.

Prijs voor het Eerste halfjaar:

voor **Batavia**............................ *f* 12,50.
„ **Java**................................. „ 15,—.
„ **de Buitenbezittingen**........ „ 17,50.
„ **Nederland**....................... „ 22,50.

Brieven ***franco*** aan

den Administrateur,
(3581) H. M. VAN DORP.

De Inteekening en Storting voor dat Blad kan ook geschieden bij **de Groot, Kolff & Co.** en **G. C. T. van Dorp** te ***Samarang*** en **E. Fuhri & Co.** te ***Soerabaija***, **Weijermans & Co.** te ***Pasarœan*** en **Blok & Ruzette** te ***Cheribon***.

Boekhandel van H. M. VAN DORP, te Batavia.

Kantoor-Almanak 1859

***f* —,50, opgeplakt *f* 1,—.**

KANTOOR- EN ZAK-AGENDA 1859

***f* 5,—.** (3481)

BOEK- en PAPIERHANDEL

van H. M. VAN DORP *te Batavia.*

Voorhanden eene groote sortering

KANTOORBOEKEN

van allerlei aard; **Hollandsche en Fransche**

SCHRIJF- EN POSTPAPIEREN,

Gesorteerde kisten voor **RESIDENTIE-BUREAUX** en andere **KANTOREN**, alles voor **goede kwaliteit, Papier** voor gedruktens etc. etc. (3526)

GELITHOGRAPHIEERDE VISITEKAARTJES,

in alle soorten van letters en grootte, worden vervaardigd bij

(3588) H. M. VAN DORP, *te Batavia.*

237e NEDERLANDSCHE STAATS LOTERIJ.

Voor deze loterij worden voortdurend bestellingen aangenomen.

De loten worden bij de vaststelling der trekking onmiddelijk afgezonden en zullen dus van af de 1ste klasse geldig zijn.

Prijs per heel Lot. . . . . ***f* 100,—**
» » half » . . . . **» 50,—**
» » vijfde » . . . . **» 25,—**

(3582) H. M. VAN DORP.

Bij den Ondergeteekende is verschenen en op franco aanvrage onmiddellijk verkrijgbaar:

DE JAVAANSCHE ALMANAK

VOOR 1859.

in nieuw formaat, 16mo,

MET VERSCHILLENDE BIJVOEGSELEN.

Prijzen franco per post:

Eerste soort, op gewoon papier, ingenaaid in blaauw kardoes, per stuk 90 cents of 108 duiten, per 10 st. *f* 8,00, per 100 st. *f* 75,00.

Tweede soort, op velijn papier, in gedrukt kartonnen bandje, per stuk *f* 1,50, per 10 st. *f* 12,00.

Derde soort, op velijn papier, in prachtbandje, *f* 3,00, per 10 st. *f* 25,00.

(3547) G. C. T. VAN DORP.

SAMARANG, 1858.

Boekhandel **LANGE & Co.**

Voor St. Nicolaas-, Kersfeest of Nieuwjaarscadeaux, kunnen bij uitnemendheid de ondervolgende PRENTGESCHENKEN, enz. dienen:

Oost-Indisch Bloempjes, Prachtuitgave.
Van Alphen, Gedichtjes, idem.
Gumal en **Lina**.
V. d. Palm, Bijbel voor de Jeugd, gewone- en prachtuitgave.
Diverse Kinderbijbels, waaronder die van Schmidt.

Een buitengewoon groote collectie **Prentboeken,** waaronder kleine Vertellingen en Gedichten van Schmidt, van der Hoop, Elise, Evangeline, enz.

GANZENBORDEN,— STOOMBOOTSPEL,— DILIGENCESPEL.
TEEKENVOORBEELDEN, - VERWDOOZEN, PASSERDOOZEN.

TOOVERLANTAARNS.

Encriers, Pressepapiers en verdere nieuwe Parijsche artikelen voor den Schrijftafel, uitmuntende door elegance en nuttigheid.

Portefeuilles en **Papeteriën.**
Diamantpennen.
Luxepenhouders.
Echt ivoren Vouwbeenen.
Engelsche Pennemessen.

V. Lennep's Romantische Werken.
Tollen's gezamentlijke Dichtwerken. (3537)

BOEKHANDEL LANGE & CO.

Het welgelijkend Portret van

THORBECKE,

op groot formaat . . . . *f* 10.—
(3601)

BOEKHANDEL LANGE & CO.

Zeer goede ZAKKOMPASSEN.

Eenvoudige ETUI'S en gemakkelijke ZAK- of VELDINKTKOKERS.

ZAKPORTEFEUILLES, NOTABOEKJES en AGENDA'S.

Een en ander bijzonder dienstig voor de te velde trekkende Officieren. (3539)

Bureau-Handel **G. KOLFF en Co.**

Ontvangen:

Kantoor-boeken in complete stellen en afzonderlijk: **Grootboek, Journaal** en **Kasboeken. Debiteuren, Rekening-Courant,** en andere **Bijboeken.**

Alles best papier en **sterk gebonden.**

Rekening-Courant, en **Verkooprekening,** Postpapier.

Echte **Alazarin Inkt** en andere kantoor-behoeften, steeds in groote notering. (3597)

Boekhandel LANGE & Co.

KANTOORALMANAK *f* 0,25.
id. opgeplakt „ **0,50.**

(3531)

Boekhandel: G. KOLFF & Co.

Ontvangen:

von Gagern. Das Leben des Generals Friedrich von Gagern 4 Bn. geb. *f* 26.—
Kramers. Kunstwoordentolk. geb. » 15.—
Idem. Geographisch woordenboek. geb. » 22.—
Van den Burg. Natuurkunde. geb. » 8.—
Girardin. Scheikunde. geb. » 15.—
Dubois. Dierenwereld. 2 dln. geb. » 7.—
Dekker. Handboek van het vee. » 5.—
Van den Broek. De Natuur in tafereelen » 8.—
Uilkens. Het Rozenpark. Handleiding tot het kweeken van rozen. » 3.—
Idem. kennis en behandeling der Cactussoorten. » 3.—

Mede verkrijgbaar bij onze firma te Samarang
(3250)

VISITE-KAARTJES,

gelithografieerd en in boekdruk

Te Batavia en Samarang bij

(3583) G. KOLFF EN Co.

VERGULDE EN PALISANDER

SCHILDERIJ-LIJSTEN

van 40 cents tot *f* 2,— de voet, worden vervaardigd op alle verlangde dimensien.

SCHILDERIJ GLAZEN

van de **grootste afmetingen.**

Vergulde SUPPORTS.

Te *Batavia* bij

(3584) G. KOLFF EN Co.

ALMANAKKEN MET DAMES-PORTRETTEN

1859.

ad f 1.— franco per post, bij

3585) G. KOLFF EN Co.

Boekhandel: **G. Kolff en Co.**

Verkrijgbaar:

BOURNE'S LEERBOEK

IN VRAGEN EN ANTWOORDEN OVER

HET STOOMWERKTUIG

Met Negen-en-Tachtig Afbeeldingen.

ad f 12.— franco per post.

(35

HET STOOMSCHIP PALEMBANG

kapt. **H. ROSEBOOM,**

zal Maandag den 6den dezer, des middags ten 12 ure naar **SAMARANG, SOERABAIJA, MACASSAR, TERNATE, MOR** en de **MOLUCCOS** vertrekken.

Inlichtingen te bekomen bij

W. CORES DE VRIES.

BATAVIA, 4 *December* 1858. (3

DE STOOMBOOT

KONINGIN DER NEDERLANDEN,

vertrekt den **10den dezer,**

via ***Muntok*** en ***Riouw*** naar ***Singapore.***

Nadere inlichtingen te bekomen bij de

Directie der Ned. Ind. Stoombootmaatschappij

(3605) MACLAINE, WATSON EN Co.

Het vertrek

VAN HET STOOMSCHIP BATAVIA

Kapt. **C. C. L. NEIJTS,**

naar **PONTIANAK** en **SINGKAWANG,** is bepaald op den 10 dezer.

Nadere inlichtingen te bekomen bij

W. CORES DE VRIES.

BATAVIA, 4 *December* 1858.

Vracht en Passage

REGTSTREEKSCH NAAR SOERABAIJA,

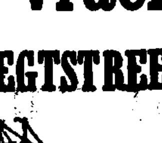

Met het Nederlandsche Schip

ARY SCHEFFER,

gezagvoerder **J. G. KUNST.**

Genoemde bodem zal met het einde der volgende week vertrekken.

Iemand nadere informatie begeerende adresseere zich

de Agenten,

B. VAN LEEUWEN EN Co.

4 December 1858. (3611

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag, 4 December 1858, No. 97.

VRACHT EN PASSAGE NAAR PADANG
met het Ned. Schip
VALPARAISO,
kapt. **H. A. ELLERMAN,**
eerstdaags te vertrekken.
Adres bij
de Agenten
(5660) HAAGER EN SCHUURMAN.

Met het Nederlandsch Clipperschip
KOSMOPOLIET
Kapt. **J. BOUTEN,**
bestaat nog gelegenheid voor eenige passagiers om van deze schoone gelegenheid gebruik te maken naar Nederland te vertrekken.
Nadere informatiën zijn te bekomen bij den gezagvoorder te Cheribon en alhier bij
de Agenten
(5558) B. KOPERSMIT EN Co.

Passage naar Rotterdam via de Kaap de Goede Hoop
wordt aangeboden met het Nederl. schip
TWEE GEZUSTERS,
kapt. **P. KEUZEKAMP,**
Deze bodem is allerkeurigst ingerigt en biedt voor passagiers alle mogelijke gerievelijkheden aan.
Het vertrek van dezelve is bepaald op den 25sten December.
Nadere informatien zijn te bekomen bij
De Agenten.
(5559) B. KOPERSMIT EN Co.,

Passage naar Nederland
wordt aangeboden met het snelzeilend en voor den overvoer van Passagiers uitmuntend ingerigte Ned. fregatschip
JOHANNES LODEWIJK,
kapt. **A. H. van der Waal,**
hebbende aan boord een' geëxamineerden Doctor.
Genoemden bodem wordt dagelijks van de kust terug verwacht, en zal tegen medio dezer maand van hier vertrekken.
Te bevragen bij
(5543) LANDBERG, BEZOET DE BIE EN Co.

Voor Passagiers naar Nederland
wenschende te vertrekken, wordt eene uitmuntende gelegenheid aangeboden met het Nederlandsche Barkschip
"Isaäc da Costa,"
Kapt. **H. C. LOSCHEN.**
Dit Schip is doelmatig en comfortabel ingerigt voor overvoer van familien, of wel enkele personen. Een geëxamineerde doktor bevindt zich aan boord.
Voor nadere informatiën vervoege men zich bij
de Agenten,
(5572) MORGAN, MELBOURN EN Co.

BATAVIA.

Bij de Javasche Courant van heden is gevoegd een staat van het rijstgewas, onder ultimo October, waaruit blijkt dat dezelve was:

Gunstig, in de residentien Pekalongan, Banjoemaas, Bagelen en Kadoe, mitsgaders in de afdeeling Krawang.

Vrij gunstig, in de residentie Bantam.

De oogst was als volgt afgeloopen:

Gunstig, in de residentien Preanger-Regentschappen, Tagal, Rembang, Sourabaija, Pasoeroean, Bezoeki, Madioen en Kediri, mitsgaders in de afdeeling Banjoewangi.

Over het algemeen gunstig, in de residentien Cheribon, Samarang, Japara, Probolingo, mitsgaders in de afdeeling Buitenzorg.

Niet gunstig, in de residentie Batavia.

Van de Vorstenlanden en de afdeeling Patjitan waren geene berigten ontvangen.

Banjoemaas. De regens, waarvan in ons nommer van 27 November gesproken werd, blijven steeds aanhouden, waardoor de rivieren zeer gezwollen zijn en vele verwoestingen hebben aangerigt.

Onderscheidene bruggen langs den weg van *Kali-Redjo* naar *Bagelen* zijn beschadigd; terwijl op den bergweg naar genoemde residentie op verschillende plaatsen aardstortingen hebben plaats gehad, die de gemeenschap met rijtuigen, gedurende korten tijd, stremden en eenige telegraafpalen omver deden storten.

Ook zijn, zoowel in het regentschap *Banjoemaas*, als in de andere afdeelingen, verscheidene dammen weggeslagen.

In de afdeeling *Bandjarnegara* is een groot stuk gronds, uit den grooten weg nabij de hoofdplaats, die tevens tot dam in de *Kali-Salak* dient, uitgeschoven. Door die wegschuiving dreigt de dam geheel te zullen instorten, waardoor de gemeenschap met *Wonosobo* gestremd en een belangrijk nadeel aan de padicultuur toegebragt zou worden. Alle middelen worden dan ook in het werk gesteld, om den dam te behouden.

Verder wordt nog gemeld, dat een inlander uit *Bagelen*, bij het passeren van de rivier *Logawa*, is verdronken, doordien het water eensklaps zwol en hem in den daardoor ontstanen sterken stroom medesleepte. Een ander persoon in zijne nabijheid, doch meer aan den oever, is gered geworden.

Japan. Te *Nagasaki* is, door tusschenkomst van den Nederlandschen commissaris in *Japan*, onder de bepalingen der tusschen het Nederlandsche en Japansche gouvernement aangegane additionele artikelen, ten handel toegelaten de Engelsche koopvaardijschoener *Vindex*, gezagvoerder *Morice*, toebehoorende aan de firma *Dent en Co.*, te *Shanghae.*

Het lijdt mitsdien geen twijfel, dat ook Amerikanen in *Japan* zullen worden toegelaten, om, volgens het Nederlandsch-Japansche tractaat, handel te drijven, totdat de Jedosche tractaten in werking treden.

Ten aanzien van Fransche schepen, is zulks nog twijfelachtig, omdat met *Frankrijk* geen vroeger tractaat bestaat.

Den 10den September, is te *Nagasaki* van *Shanghae* teruggekomen het Amerikaansche stoomfregat *Powhatan*, onder bevel van den vlagofficier *Fotnell*. Zoo ook op den 20sten September, het Amerikaansche stoomfregat *Minesota*, aan boord hebbende den Amerikaanschen plenipotentiaris van *China* Mr. *Reed.*

Het eiland *Desima* zal, op voorstel van den Nederlandschen commissaris in *Japan*, eenigzins worden vergroot, op kosten der Japansche regering.

(*Jav. Ct.*)

Samarang, 26 Nov. Eenige dagen geleden, had te *Soeracarta* een droevig voorval plaats, dat tot belangrijke waarschuwing kan strekken.

Sedert eenige jaren zijn zekere wapens in zwang gekomen, bekend onder den naam van *armes de salon*, waarvan als uitvinder genoemd wordt zekere *Floret*. Deze wapens bestaan in pistolen en geweren, die van achteren in den loop geladen worden met een rijk gevuld slaghoedje, waarin tevens een kogeltje aangebragt is. Velen beschouwen deze pistolen als een onschuldig wapen, om de schijnbare kleinheid der lading en hunne onbekendheid met de kracht van het slagpoeder.

Welke de omstandigheden zijn, waaronder dit voorval plaats had, willen noch durven wij vermelden, daar de zaak tot een geregtelijk onderzoek leiden zal.

Genoeg is het, dat met een dier pistolen, terwijl een gezelschap jeugdige heeren zich amuseerde, voorzeker zonder eenig *boos opzet*, een javaansche bediende is dood geschoten.

Het kogeltje ging boven den slaap door de hersenen.

(*Sam. Adv. bl.*)

Soerabaija, 27 Nov. Naar men verneemt, heeft kapitein Matzen in de *Torres-straat* eenige praauwen met zeeroovers ontmoet en op hen een scheepskanon gelost, dat echter sprong, met het ongelukkig gevolg, dat zijn zoontje van cir. a 6 jaren onmiddelijk op de plaats dood bleef en genoemde kapitein, twee dagen daarna, aan de bekomene wonden overleed. (*Soer. Court.*)

NEDERLAND.

Rotterdam, 5 Oct. Als eene bijzonderheid wordt gemeld, dat zich, aan boord van het Rotterdamsche, thans te Amsterdam liggende, driemastschip *Concurrent*, kapt. T. de Wit, bevinden vier Javaansche matrozen, vroeger gevaren hebbende aan boord van het schip *Twenthe*, kapt. Coopmans, en die in der tijd hier te lande in het beruchte proces vrijgesproken zijn. De gezagvoerder, die met hen de reis van Java naar Nederland heeft gemaakt, is zeer over hen voldaan. Zij zullen ook op nieuw met hem de terugreis naar Java aanvaarden.

— De minister van justitie heeft, in overleg met de commissie, welke met de opneming van gevangenissen in het buitenland belast is geweest, het gewigtig onderwerp van het aan te nemen nieuwe strafstelsel onderzocht. Het resultaat van dat onderzoek is dat, zijns inziens, omtrent een nieuw gevangenis- of strafstelsel de volgende grondslagen kunnen worden voorgesteld, als: 1o. onderlinge afzondering, in het algemeen, der veroordeelden tot gevangenisstraf van drie jaren of korter, met verpligting tot arbeid; 2o. gemeenschappelijke opsluiting bij dag, en afzondering des nachts, der veroordeelden tot gevangenisstraf voor meer dan drie jaren, met verpligting tot arbeid, en om die straf gedurende de laatst drie jaren in onderlinge afzondering te ondergaan; 3o. gemeenschappelijke opsluiting der veroordeelden beneden de zestien en boven de zestig jaren, tenzij de afzondering voor den tijd van niet meer dan eene maand door den regter mogt zijn uitgesproken; 4o. de bevoegheid van regenten om, waaneer in de afzondering een dreigend of dringend gevaar voor de gezondheid naar ziel of ligchaam van den gevangene wordt gezien, die afzondering dadelijk te kunnen opheffen, onder goedkeuring van het hoofd van het departement van justitie. Naar deze grondslagen stelt de regering zich voor, de vereischte bepalingen omtrent een nieuw gevangenis- of strafstelsel, in het ontwerp van een eerste boek van een nieuw wetboek van strafregt, op te nemen; welk ontwerp in deze zitting aan de tweede kamer zal worden aangeboden.

— Hoezeer in den laatsten tijd de werkzaamheden op het gezonken fregatschip *the Lutine* geen zeer gunstig resultaat hebben opgeleverd, in weerwil der onafgebroken daartoe aangewende pogingen, heeft men dezer dagen toch weder 36 Spaansche matten daaruit geborgen. Ook heeft men, met inspanning van alle krachten, uitgeligt en opgehaald het roer van het wrak, zijnde 26 voet lang. Op de haken, waaraan het roer was gehecht, staan de woorden *La Lutine*. De duiker heeft gerapporteerd, dat door hem, bij de opligting van het roer, zijn ontdekt een groot aantal Spaansche matten. De felle stroom onder water en de holle zee beletten hem, langer beneden te blijven om die te bergen. Later heeft men nog geborgen een staaf goud, wegende 4½ Ned. ℔, 2 dubbele louis d'or, 1 guinje, 1 Spaansche mat, 1 looden gewigt en verdere kleinigheden van geringe waarde.

— Te Amsterdam is overleden de heer A. Fock, een man, die door ijver en karakter bij allen bemind was, die met hem in aanraking kwamen. Hij bekleedde laatstelijk de betrekking van voorzitter der Nederlandsche Bank.

— Te Haastrecht heeft zich, voor eenige dagen, het volgende geval voorgedaan. Zekere J. P., thans 28 jaar oud, die in zijn 14de jaar, ten gevolge van eene ongesteldheid, van het spraakgebruik werd beroofd, schrikte eenige dagen geleden in die mate, dat hij een toeval kreeg en het bewustzijn verloor. Toen hij weder tot zich zelf gekomen was, had hij het gebruik van zijne spraak teruggekregen.

— Onlangs is te 's Bosch per stoomboot binnengebragt, een sedert 1856 ontvlugte gefailleerde, uit de gemeente Eindhoven. Gemelde persoon liet achter vrouw en twee kinderen, waarvan het jongste nog geen zes weken oud was; hij is gearresteerd te St Amand in Frankrijk, waar hij het voornemen had opgevat, zich met eene Fransche dame in den echt te begeven, welk huwelijk door gebrek aan echte papieren is mislukt. Hij werd dadelijk in verzekerde bewaring gehouden.

— Wijl er geen enkel schip bij de marine bestaat, dat eenigermate geschikt is, om door Z. M. of de koninklijke familie bij zeetogten gebruikt te worden, zoo bestaat bij het dep. van marine het voornemen, de beschieting van een nieuw te bouwen schroefstoomschip 1ste klasse, waartoe thans de plannen door den directeur van scheepsbouw worden onderworpen, zoodanig in te rigten, dat het voldoende ruimte voor bijzondere gelegenheden kan aanbieden.

— Den 10den October aanstaande, zal van Harderwijk vertrekken, om op dien dag over te gaan aan boord van het schip *Admiraal de Winter*, gezagvoerder H. H. Uil, liggende op stroom voor Rotterdam, bestemd naar de O. I., een detachement, sterk 100 onderofficieren en manschappen, onder bevel van den kapitein M. W. de Val, die van verlof naar Java terugkeert; medegeleiders de 2de luitenant der infanterie P. F. Kraal, benevens de officier van gezondheid 3de klasse M. van Andringa.

ENGELAND.

Londen, 6 October. Zaturdag jl. leverde het *Mansion-house* (in de City) een schouwspel op, waardoor *l'embarras du choix* in het berigten der voorbeelden van zedelijk verval opheldt. Op de bank der aangeklaagden zat een man van 73 jaar; de getuigen *à charge* waren zijne drie dochters. De jongste, 18 jaar oud, wierp zich in Maart ll, gedreven (naar zij verklaarde) door wanhoop over de slechte behandeling, die zij van haren vader ondervond, in de rivier, doch werd gered en naar het gasthuis gebragt. De vader wordt door het kerspel aangeklaagd zijne dochter niet te willen onderhouden, ofschoon hij toereikende middelen bezit, om in hare behoeften te voorzien, zoodat het meisje zich bij het armen- of werkhuis vervoegde, (hetgeen zij echter had kunnen doen, alvorens zich te willen verdrinken). Hij hoort nu de drie dochters achtervolgens en bij herhaling verklaren, dat zij door haren vader werden aangespoord, om door ontucht haar levensonderhoud te zoeken, terwijl aan den zoon of zonen het stelen werd voorgehouden. Deze gruwelijke beschuldiging werd niet tegengesproken, en de man toonde eene groote onverschilligheid, tot bij de laatste verklaring, als wanneer hij, zijne armen uitstrekkende, uitriep: «Dit kan ik niet langer aanhooren," en zich, in alle bogten wringende, op den vloer wierp. Niet zonder grond werd beweerd, dat dit geval geveinsd was, daar hij er meermalen zijne toevlugt toe nam. De afloop dezer zaak was, dat de Lord-mayor den aangeklaagde strafte met één maand dwangarbeid, op grond zijner weigering, om te zorgen voor het onderhoud zijner dochter. Vooraf had de Lord-mayor het aanbod, door den advocaat gedaan, om de noodige gelden onder waarborg te verschaffen, geweigerd. De gevonniste, die intusschen weder in de zaal was gebragt, toonde op nieuw de grootste onverschilligheid, zong, terwijl de gevangeniswagen gehaald werd, het liedje: «*Wij wachten op den wagen*," en vertrok, onder betuigingen van afschuw der opeengepakte menigte.

Het vonnis, dat voorzeker te zwaar is wat de beschuldiging volgens de wet betreft, werd met gretige goedkeuring ontvangen, doch was een gevolg van den zedelijken indruk der omstandigheden, waarin de wet niet treden kon. De grondoorzaak van den treurigen toestand dezer familie of liever dezer personen schijnt reeds van vele jaren te dagteekenen. De man beschouwde zijne kinderen slechts als die zijner vrouw, van welke hij gescheiden leeft, en liet ze van alle opvoeding verstoken blijven.

De dagbladpers heeft, bij de bestaande schaarschte van nieuws, op dit schandaal geaasd tot voeding der begeerte naar gemoedsbeweging bij het publiek, om het even waar die geput wordt.

— Lord Elgin, onze gevolmagtigde in China, is tot buitengewoon lid der burgerlijke afdeeling van de eerste klasse (ridder grootkruis) der Bath-orde benoemd.

— De Fransche uitgewekenen alhier hebben eene groote meeting gehouden, ter herinnering aan den 21sten September 1792. Deze vergadering werd ook bijgewoond door vele Engelschen en eenige Duitsche, Hongaarsche, Poolsche en Italiaansche uitgewekenen. De meeting werd gepresideerd door den heer Bernard. Felix Pyat las een brief voor getiteld: *Aan de Mandarijnen van Frankrijk*. Een Schotsche redenaar, Mackie genaamd, muntte door excentriciteit uit. Hij laadde de verantwoordelijkheid van den val der eerste Fransche republiek op het volk, omdat het den moord van Robespierre had toegestaan. Hij beschuldigde Louis Blanc den val der republiek van 1848 te hebben veroorzaakt, doordien hij den heer de Lamartine niet had doodgeschoten, en spreker hoopte, dat men bij de volgende omwenteling Ledru Rollin voor den kop zoude schieten, als hij een aandeel in het gezag wilde hebben. Deze excentriciteiten schenen het publiek niet te bevallen, althans de redenaar werd uitgefloten.

— Het depart. van buitenl. zaken heeft aan al de Londensche bladen een overzigt medegedeeld van het met China gesloten tractaat. Het behelst 56 artikelen, benevens een separaat-artikel en komt in de hoofdzaak overeen met hetgeen de *North China Herald* daaromtrent heeft medegedeeld. Wij laten dan ook slechts volgen die artikelen van algemeen belang, welke in genoemd blad slechts onvolledig of in het geheel niet waren medegedeeld.

Art. 7. In alle opengestelde havens in China mogen Engelsche consuls benoemd worden.

Art. 10. Britsche koopvaardijschepen mogen de groote rivier Yang-tse opvaren om handel te drijven, doch bij den tegenwoordigen onrustigen toestand, waarin de Opper- en Benedenvallei verkeeren, kan geen andere haven voor den handel worden worden opengesteld dan die van Chin Kiang, die, één jaar na de onderteekening van het tractaat, zal worden geopend. Wanneer de vrede hersteld zal zijn, zullen in drie havens, stroomopwaarts tot Hankow, Britsche vaartuigen worden toegelaten, gelijk de Britsche gezant, na raadpleging met den Chineschen secretaris van staat, zal bepalen.

Art. 11. Behalve de thans geopende havens zullen New-Chwang, Tang Chow, Tai-Wan (Formosa) Chow-Chow (Swatow) en Kiung (Hainan) geopend worden, en is het regt van verblijf en grondbezit aldaar toegekend.

Art. 12. Britsche onderdanen zullen grondeigendom mogen pachten of koopen, tot de voor het volk bestaande voorwaarden.

Art. 13. Britsche onderdanen kunnen Chinezen tot allen geoorloofden arbeid in dienst nemen, zonder daarin aan eenigerlei beperking onderworpen te zijn.

Art. 19. Indien een Britsch vaartuig in de Chinesche wateren door zeeroovers geplunderd wordt, zullen de Chinesche authoriteiten alles in het werk stellen, om de schuldigen te straffen en het geroofde terug te bekomen.

Art. 20. Schepen, die schipbreuk hebben geleden, gestrand zijn of in nood verkeeren, zullen in de eerste de beste Chinesche haven hulp en bijstand vinden, en aan de bemanning van zulk een schip moeten door de Chinesche authoriteiten, desgevorderd, de middelen verschaft worden, om de naastbijgelegen plaats, waar een consul gevestigd is, te bereiken.

Art. 21. Chinesche misdadigers, die te Hongkong of aan boord van Britsche schepen eene wijkplaats hebben gezocht, zullen op aanzoek van de Chinesche authoriteiten uitgeleverd worden; hetzelfde zal het geval zijn, wanneer zij gevlugt zijn in de huizen of aan boord van de schepen van Britsche onderdanen, in de opengestelde havens.

Art. 24. Britsche onderdanen betalen van al de in- en uitgevoerd wordende goederen de bij het tarief bepaalde regten, doch in geen geval andere of hoogere regten dan de onderdanen van andere vreemde natien.

Art. 25 De inkomende regten zullen bij de lossing, de uitvoerregten bij de verscheping betaald moeten worden.

Art. 26. Het bij art. 10 van het tractaat van Nanking vastgestelde tarief zal herzien worden door eene commissie van Britsche en Chinesche ambtenaren, welke te Shanghae zal bijeenkomen, zoodat het gewijzigd tarief, dadelijk na de ratificatie van het tractaat, in werking zal kunnen treden.

Art. 27. De beide contracterende partijen mogen, na verloop van tien jaren, eene verdere herziening van het tarief en de commercieele artikelen van het tractaat vragen, mits zes maanden te voren daarvan kennis gevende.

Art. 36—44 behelzen bepalingen, betreffende het toezigt door de authoriteiten op de Engelsche schepen uit te oefenen, alsmede de wijze, waarop de regten zullen worden geind, de inlading en lossing zullen worden bewerkstelligd, enz.

Art. 45. Britsche handelaren, die goederen in een der opengestelde havens ingevoerd en de regten daarvan betaald hebben, kunnen die goederen onder zekere bepalingen weder uitvoeren, zonder betaling van additionele regten.

Art. 47. Britsche koopvaardijschepen mogen zich naar geene andere dan de opengestelde havens begeven, niet onwettig binnenvallen of clandestinen handel langs de kust drijven. Schepen, die deze bepalingen overtreden, zullen met hunne lading door de Chinesche authoriteiten kunnen worden geconfisceerd.

Art. 48 Wanneer een Britsch koopvaardijschip zich met den smokkelhandel bezig houdt, wordt het, benevens de lading, geconfisceerd. Aan zulk een schip kan zelfs het regt worden ontzegd, verder handel te drijven.

Art. 52. Britsche oorlogschepen, die geene vijandelijke bedoeling hebben, of zich onledig houden met de vervolging der zeeroovers, mogen al de Chinesche havens bezoeken en zullen alle mogelijke ondersteuning ondervinden, om zich van levensmiddelen te voorzien, of reparatien te bewerkstelligen. De commandanten van die schepen zullen met de Chinesche authoriteiten op den voet van gelijkheid omgaan.

Art. 54. Dit artikel bevestigt al de bij vroegere tractaten aan de Britsche regering toegekende voordeelen en bepaalt, dat de Britsche regering zal deelen in alle voordeelen, welke de keizer van China aan de eene of andere natie mogt toekennen.

Bij het separaat artikel wordt bepaald, dat de som van twee millioen taels, op rekening van de verliezen, welke de Britsche onderdanen, ten gevolge van het wangedrag der Chinesche authoriteiten te Canton, hebben geleden, en eene andere som van twee millioen taels tot vergoeding der oorlogskosten, door de authoriteiten van de provincie Kwang-Tung, aan den Britschen vertegenwoordiger in China zullen worden betaald.

De schikkingen tot bewerkstelliging van deze betalingen zullen getroffen worden door den Britschen vertegenwoordiger, in overeenstemming met de authoriteiten van Kwang-Tung.

De Britsche troepen zullen niet uit Canton worden teruggeroepen, voor de bovengenoemde sommen ten volle betaald zijn.

FRANKRIJK.

In het verslag van den *Moniteur*, betreffende de voordeelen, welke Frankrijk door het tractaat met China verkregen heeft, wordt er op gewezen, dat Frankrijk in zijne diplomatieke betrekkingen met China beperkt was tot de voorwaarden der conventie van 1844, waarbij op Frankrijk werden van toepassing verklaard verscheidene clausulen van het, in 1842 tusschen Engeland en China, gesloten tractaat. Hierdoor was de toestand der Franschen in China echter alles behalve als bevredigend te beschouwen. Slechts vijf havens waren voor Frankrijk opengesteld, terwijl China gesloten bleef voor de verkondiging van het Christendom en de toelating der zendelingen. Buitendien konden de vreemde legatien, welke slechts te Macao of Hongkong gevestigd mogten zijn, alleen officieele betrekkingen onderhouden met den onderkoning van Canton. Bij het nieuwe tractaat worden al de belangrijke havens van het Chinesche rijk en de binnenlandsche communicatie-wegen voor den Franschen handel opengesteld. De Franschen kunnen met paspoorten voorzien over het geheel grondgebied van China reizen. De beperkende wetten, ten opzigte van de verkondiging van het Christendom, zijn door formeele bepalingen opgeheven, waardoor de Chinesche regering tevens het regt heeft verloren, die wetten in het leven terug te roepen. De Fransche gezant, die te Peking mag resideren, zal voortaan zonder tusschenpersonen met de Chinesche regering kunnen onderhandelen. In plaats van er toe beperkt te zijn, de koopwaren van het land, door allerlei belastingen bezwaard, in de havens te koopen, zal de Europesche handel zich die op de plaatsen van productie zelven kunnen aanschaffen, terwijl de Chinesche regering een uniform tarief van transitoregten zal openbaar maken. Eindelijk zal eene schadeloosstelling van 15 millioen francs aan Frankrijk betaald worden, voor de door de Fransche handelaren geleden schade en voor de oorlogskosten.

Het overzigt der voorwaarden van het tractaat eindigende, doet de *Moniteur* opmerken, dat men de bedongen voordeelen te danken heeft aan de goede verstandhouding tusschen Frankrijk en Engeland en aan de dapperheid der beide escaders.

— Men is hier te lande zeer tevreden over den wijnoogst. Frankrijk bezit eene uitgestrektheid gronds van ongeveer 2,134,822 hectares wijnbergen, terwijl men de opbrengst voor dit jaar op 70 millioen hectoliters rekent, die, op eenen slechts redelijken prijs getaxeerd, eene waarde van minstens 1500 millioen francs vertegenwoordigen.

— Naar men verneemt zal aan prins Napoleon, als minister van Algerie en kolonien, eene jaarwedde van 120,000 frs. toegestaan worden. Als keizerlijke prins geniet hij reeds 300,000 frs., terwijl de keizer, zooals men weet, bovendien $1^1/_2$ millioen jaarlijks tot beschikking voor de leden zijner familie heeft.

— De groote Amerikaansche stoomboot-maatschappij van Californie zal eene geregelde vaart op Japan openen. De stad Mariposa, te midden der rijkste Californische goudmijnen gelegen, is thans tot zulk een graad van ontwikkeling gekomen, dat de Fransche regering er toe is overgegaan, om aldaar een vice-consulaat op te rigten.

— Victor Hugo zal binnenkort twee nieuwe werken in het licht geven, welker toelating in Frankrijk nog zeer problematiek is. Het is een gedicht *Les petites Epopées* en een socialistische roman *Les Misérables*.

— Men weet, dat de Engelsche vice-admiraal Sartorius verklaard heeft, dat de zoogenaamde schepen met stormrammen, die men voornemens is te Cherbourg te bouwen, eigenlijk geen *nieuwe* uitvinding kunnen genoemd worden, daar hij, in het begin van den oorlog tegen Rusland, bij de Britsche admiraliteit met een plan tot den aanbouw van zulke vaartuigen voor den dag was gekomen. Thans heeft zich evenwel een Fransch ingenieur opgedaan, om den Engelschman de eer dier uitvinding te betwisten. Het is de heer Aubert, die reeds in 1854 een dergelijk uitgewerkt plan bij ons ministerie heeft ingediend, zonder dat hij daarop tot nog toe eenig antwoord had ontvangen. Toen hij nu eenigen tijd geleden zijne aanspraken als uitvinder van het nieuwe in practijk gebragte stelsel wilde doen gelden, werd hij evenwel afgewezen met de eenvoudige verklaring, dat de zaak reeds in 1843 bekend was. De heer Aubert heeft daarop gerepliceerd met de vraag, hoe het dan komt, dat de *Moniteur*, eerst in Nov. 1855, in een leidend artikel, deze constructie van schepen als eene nieuwe uitvinding van keizer Napoleon III heeft aangekondigd.

DUITSCHLAND.

Te Zara heeft, in den morgen van den 8sten October, bij het repareren van den telegraafdraad, een ongeluk plaats gehad. Ten gevolge van een hevigen rukwind, waren namelijk twee telegraafpalen nabij een der forten uit den grond geslingerd, zonder dat evenwel de draad of de isolering gebroken was. Een der wachters riep daarom, zoodra het weder eenigzins begon te bedaren, drie kanonniers te hulp, om de palen zoo spoedig mogelijk overeind te zetten, ten einde alle verdere beschadiging te voorkomen. Nauwelijks hadden de manschappen daarbij den draad in handen genomen, of er sprongen vonken uit, terwijl allen op hetzelfde oogenblik ligte schokken gevoelden. In het eerst werd daarop weinig acht geslagen, doch op eens lieten twee hunner, die den draad stevig vasthielden, een pijnlijken kreet hooren; de een sloeg achterover en poogde wel terstond weder op te staan, doch tuimelde daarbij op nieuw in het rond en stortte levenloos neder, terwijl zijn kameraad bewusteloos nederviel. Een derde persoon, dien de eerste onder het vallen slechts vlugtig bij het schouderblad aanraakte, viel te gelijk met een luiden schreeuw voorover; hij klaagde over hevige hoofdpijn en suising in de ooren, terwijl zijn gezigt vrij beneveld was en de plek op den schouder zich als eene hevige brandwonde vertoonde. De beide anderen hadden hunne vingers zoo goed als verbrand, en de overlevende, die slechts langzaam van zijne bedwelming bekwam, klaagde, dat hij door het geheele bovenlijf en vooral op den schedel eene pijnlijke drukking gevoelde. Het bleek later, dat het geheele ongeval was veroorzaakt door een bliksemstraal, die in het telegrafisch bureau te Gospits een afleider in stukken had geslagen en daarna langs den draad een uitweg naar het station te Zara had gevonden.

— De Hongaarsche stad Szigethvar vierde, den 7den September, den 292sten gedenkdag van den heldendood van Zriny. Het oude kasteel, uit hetwelk de Hongaarsche Leonidas den roemrijken uitval tegen de Turken onder Soliman II deed, was geïllumineerd, triomfbogen m[...] opschriften, enz. waren opgerigt. De stad was me[...] verlicht en allerwege klonken de vaderlandsche lieder[...]

— De Heer Halbig, te Munchen, heeft voor eenige dag[...] het model voltooid voor het kolossale standbeeld van k[...]zer Jozef II, dat in de stad Pesth zal opgerigt worde[...] Het is 15 voet hoog en prijkt, in een rijk costuum, m[...] de orde van het Gulden Vlies. Het hoofd is op de wij[...] der Hongaarsche koningen bedekt. Dit welgeslaagd m[...]del zal weldra aan de koninklijke gieterij afgeleverd worde[...]

RUSLAND.

De Russische *Invalide* komt thans terug op een vro[...]ger ontwerp, om namelijk een telegraafdraad van de A[...]rikaansche Westkust over Siberië naar Europa te legg[...] en tracht te bewijzen, dat de dépêches langs die lijn m[...]der kosten zullen veroorzaken, dan langs den trans-a[...]lantischen kabel, wiens voortdurend gunstige resulta[...] altoos nog twijfelachtig zijn. De afstand van Portl[...] bij de Columbia rivier aan den stillen Oceaan, tot M[...]kou bedraagt 2000 mijlen, welke strekking niet zoo gr[...] is als zij oppervlakkig wel schijnt, wanneer men slec[...] in het oog houdt, dat de verschillende telegrafen in [...] Vereenigde Staten eene gezamelijke lengte van 7000 m[...]len hebben. De lijn zou dan door de Russische bezitti[...]gen in Amerika, over de Aleutische eilanden naar Ka[...]schatka, en verder naar de Amur en door Siberie [...]pen. Nu ligt het wel gereedelijk voor de hand, [...] Rusland en Amerika bij die lijn veel meer belang he[...]ben dan het westelijk Europa, doch het blijft tevens [...] vraag, welken invloed de winter in de Arctische gew[...]ten op zulk eene onderneming zou uitoefenen. [...] dat al gelooft het genoemde Russische blad te kun[...] verzekeren, dat dit plan werkelijk zal doorgaan.

— Op nieuw blijkt, volgens berigten uit Rusland, dat [...] tegenstand der adellijken tegen de bevolen vrijmaking [...] boeren veel grooter is dan men het wil doen voork[...]men, zoodat de boeren in onderscheidene districten er[...]stige ongeregeldheden gepleegd hebben en als het w[...] in opstand gekomen zijn. Men voegt er bij, dat de cz[...] in zijne hervormingsplannen ook bij vele leden zij[...] familie tegenkanting ondervindt, en eigenlijk door [...] moeder alleen ondersteund wordt.

TURKIJE.

Feruck-khan heeft, alvorens van Constantinopel na[...] Teheran te vertrekken, werwaarts hij door drie koeri[...] in allerijl door den shah van Perzië ontboden was [...] worden, van den sultan de Medjidié-orde ontvang[...] Hij is door zijnen vorst tot minister van buitenlandsc[...] zaken benoemd.

Lord Stratford heeft aan den sultan een eigenhandig[...] brief van koningin Victoria overgegeven, houdende ve[...]zoek op de particuliere mededeelingen van dezen voor[...]maligen britschen gezant wel te willen acht slaan. M[...] verneemt, dat lord Stratford de Redcliffe in last he[...] aan den sultan het leedwezen te betuigen, door de bri[...]sche regering ondervonden over het bombardement va[...] Djeddah, zullende zij eene vergoeding verleenen voor [...] veroorzaakte schade. Voorts is de gewezen gezant [...]magtigd, het eiland Perim van Turkije in huur te v[...]gen voor den tijd van honderd jaren.

— Mevrouw de Thouvenel heeft, den 29 Sept., Const[...]tinopel verlaten, om zich naar Frankrijk te begeven, en z[...] in de helft der loopende maand, door den heer Thouven[...] gevolgd worden.

Uit Adrianopel wordt van 24 Sept. geschreven, dat ee[...] groote overstrooming van den Ardjik 300 huizen hee[...] vernield. Te Philippoli heeft dezelfde ramp 500 huiz[...] weggespoeld en 50 menschen doen omkomen. De scha[...]de aan vee en graan wordt op 15 millioen piasters geschat.

Het gouvernement en de particulieren, al[...] indigo-planters beschouwd, en de feitelijk[...] gevolgen, die zich daaruit laten afleiden.

(*Vervolg en slot.*)

Wij zijn groote voorstanders van de emancipatie der slaven; d[...] mensch kan en mag zijne naasten niet bezitten; het is den kaniba[...] waardig, maar in Ned. Oost-Indië zijn de slaven over het algemee[...] niet ongelukkiger dan de vrije Javanen, omdat....zij niet ressorteren onder het *stelsel des gouvernements*.

Maar, er is nog meer! Waarom dan, vragen wij, huldigt het gouvernement, in strijd met zijn stelsel, den particulieren landbouw en de cultures in de residentiën Soeracarta en Djocjocarta, en waarom dan niet ook in de overige residentiën van Java? Daarvoor toch zijn door particulieren, op dezelfde wijze als in de beide vermelde residentien, aan het gouvernement aanbiedingen gedaan, die voor het gouvernement zoowel als voor de bevolking gewaarborgde en veel voordeeliger en duurzamer resultaten zouden opleveren, dan het zelf, bij eigen exploitatie, bij magte is te verkrijgen, doch die nogtans allen van de hand zijn gewezen!

Het antwoord is eenvoudig, en de redenen zijn genoeg bekend, omdat het, tegen de ondervinding in, hardnekkig een *quand même*, een stelsel, dat anders zou vallen, tot elken prijs wil blijven handhaven, omdat het een jaarlijksch, zeer wisselvallig batig saldo (de mystificatuur der natie) oplevert, even als een groot ligchaam, dat door actien een kolossaal vermogen heeft bijeengebragt en door administrateuren beheerd wordt, die, zonder rekening en verantwoording te doen, jaarlijks, zoo lang als het duurt, van dit kapitaal geen zeker dividend uitkeeren, misschien met de gedachte: *apres nous le déluge*. Want, als men toch ziet, dat die délugе ieder jaar al meer en meer nadert, dient men waarachtig wel te beginnen, daartegen een dam op te werpen, en vooral niet te denken: „het zal onzen tijd wel uithouden!"

Of heeft het gouvernement, alleen uit vrees voor eene algemeene oppositie te Djocjocarta, eerst oogluikend, en eindelijk nu eerst onlangs de verlenging dier industrie officieel *moeten* bekrachtigen? Heeft men tot zulke uitersten *moeten* overgaan? Dit mogen wij niet gelooven.

Of heeft het eerst *nu*, na verloop van ruim achttien jaren, de ondervinding opgedaan, dat die industrie aldaar niet schadelijk is, noch voor het gouvernement, noch voor de vorsten en grooten, noch voor de bevolking, noch voor de huurders enz., maar veeleer vele partijen zeer heeft bevoordeeld; daargelaten nog de voordeelen, welke voor het algemeen hieruit moeten voortvloeijen [1]), en toch weten wij, dat er vroeger invloedrijke personen waren, die veel hebben beproefd en gaarne hadden gezien, dat aan deze particuliere industrie, op welke wijze ook, de bodem werd ingeslagen.

Waarom?

Is het misschien niet, omdat de particulieren reeds van vroeger werden aangezien, als de mineurs, de absorberende en verdelgende monsters van het gezag en het vigerend cultuur-stelsel; de plagen, de cauchemar der Indische Regering, of van velen harer ambtenaren, die bij gevolg overal moeten worden geweerd?

Maar waarom dan, vragen wij, zijn er zoovele ambtenaren, die de dienst hebben verlaten, of gaarne zouden willen verlaten, om cultuurondernemers te worden; of zijn alleen dezen juist dezulken, die ten allen tijde, in strijd met de Regering, der particuliere industrie waren toegedaan?

Ziedaar de eenige vraag, die wij juist zullen beantwoorden.

Waarom ondervond de commissaris-generaal van den Bosch vroeger zoo veel tegenkanting of tegenwerking van de zijde der ambtenaren, tegen datzelfde *nu* zoo geliefkoosde stelsel?

Om welke gegronde redenen *toen* die oppositie van den kant der ambtenaren?

Om welke gegronde redenen *nu* die oppositie tegen de instelling van *toen*?

Had men er *toen* ondervinding van? Neen.

Heeft men er *nu* ondervinding van? Ja.

Welnu, men onderzoeke en vergelijke dan de instelling van het gouvernement en die der particulieren, en kieze het beste.

Of is het welligt uit afgunst of uit nijd, dan men een voorbeeld voor oogen had, dat voortreffelijk werkte, niet door de kunst, maar door de natuur zelve verkregen. Maar aan al die hinderpalen heeft men het hoofd weten te bieden, want de waarheid sprak te luid.

Men is zelfs zoo ver gegaan, om de grootste absurditeit uit te denken en uit te kramen, door te beweren, dat de indigo-cultuur den grond zoodanig uitmergelde, dat de ondergang van de rijstcultuur daarvan het onvermijdelijk gevolg moet zijn.

En op den huidigen dag nog, zijn er waarlijk goede menschen, die dit te goeder trouw gelooven en aannemen, omdat zij het niet beter weten.

En waarom?

Omdat men de gebreken niet inziet, of niet *wil* inzien.

Omdat men het gedeelte niet kan verhelpen, zonder het geheele stelsel te wijzigen.

Het gebrek zit alleen aan het beheer en de surveillance; of liever, omdat, zooals wij breedvoerig hebben omschreven, de gouvernements-bevolking de tuinen, te regt of ten onregte, willekeurig of onwillekeurig, ten allen tijde heeft verwaarloosd, of *moeten* verwaarloozen; want is de tijd van den rijstbouw dáár, dan eerst worden de oude indigo-velden, waarvan de grond nooit is omgewerkt geworden, aan de bevolking teruggeven; zij ontvangt den grond dan in dien staat, dat zij niet eene *gewone*, maar eene *dubbele* bewerking en tijd vereischt, wil men met eenig goed succes daarop rijst verbouwen; maar de tijd ontbreekt haar. En heeft men het niet zeer dikwijls gezien, dat de bevolking *dan eerst* hare oude indigo-velden terugkrijgt, om dadelijk daarop rijst te verbouwen, wanneer de bibiet (rijstpépinière) reeds rijp of te oud is geworden?

Kan men van zulke bibiet veel goeds verwachten?

Om kort te gaan, kan men van zoodanige, met overhaasting bewerkte en beplante rijstvelden *iets goeds* verwachten?

Men raadplege dan maar de ondervinding, en wat zal men dan antwaren?

Dat men, na eenigen tijd, op dergelijke, met rijst beplante velden, alleen op bepaalde afstanden, paralelvormig, lange, breede, groene strepen ziet. Deze lange, breede, groene strepen nu, vertoonen zich dáár, omdat er de kalens of gleuven, tot afwatering der indigo-velden, zijn gegraven geweest, wier aarde de beddingen heeft gevormd, zoo als hiervoren is omschreven, en dat ook alleen dáár, door nieuwe aanvulling van verschen lossen grond, dat gedeelte veel voordeeliger is opgeschoten, terwijl het overige 7/8 gedeelte van het gewas, daarmede vergeleken, met eene totale mislukking kan gelijkgesteld worden.

En de oorzaak van *deze* mislukking, of van dit slechte padigewas, is dus *even dezelfde* als die van het mislukken of van het eenige product der gouvernements-indigo-tuinen.

Zoo waar als wij dit ter neder stellen, zoo zeker verklaren wij deze redenen voor de zuivere waarheid.

Wij verlangen geen blind geloof, maar vorderen, dat het gouvernement het onderzoeke, of daarvan zelf de proef neme, en dan eerst verwachten wij, dat eere zal gegeven worden aan wien eere toekomt.

Deze verschijnselen vertoonen zich niet in de tuinen of velden der particulieren te Djocjocarta, en dáár, waar zij zich mogten voordoen, hebben ook zij geene andere oorzaak.

Maar ook juist dáár verkiest de bevolking verreweg de afgeschreven indigo-velden, boven de velden van eenig ander afgeloopen gewas, omdat de padi op die reeds zoo omgewerkte en mulle gronden zoo welig tiert.

Niemand weet beter, of althans kan beter weten, dan het gouvernement zelf, dat het vigerend stelsel niet deugt, en toch blijft het dat stelsel handhaven!

Wil het niet wijs worden door de ondervinding? Wil het in zijne dwaling blijven, volharden, en moederland en koloniën te gronde rigten?

Maar, indien eene regering alleen *hare* zinswijze in dezen volgt, dan dient toch althans de Kamer daartegen te waken; maar wat doet deze?

Is zij, of althans hare meerderheid, van dit alles onkundig; waartoe dient zij dan?

Is dat het geval niet, waarom verzet zij zich dan niet eenparig tegen de tot *dusverre* gevolgde houding der Regering?

Is dit constitutioneel?

O! Indien het mogelijk ware, dat zij, die geroepen zijn de welvaart van moederland en kolonien te bevorderen, slechts *à vol d'oiseau* een blik konden werpen op ons Oost-Indië; zij zouden de oogen omhoog — en de handen ineenslaan, en verrukt uitroepen: „Heere! is het hier een aardsch of een hemelsch paradijs?" maar ook weldra zouden zij wederom uit eenen mond dien roep herhalen en zeggen: „neen, het is hier slechts een aardsch paradijs!" Want zoo waarachtig waar als de natuur hier overal gelijkelijk krachtig en rijk is, zoo waarachtig is het, dat eene zigtbaar onhandige hand deze gewesten bestuurt.

Even als zoovele torens van Babel, zien wij hier en daar door eene opeenhooping van bevolking alles onder cultuur, alles, landbouw, veeteelt, fabrieken, enz., enz., in één woord, alles is hier vereenigd, — maar zie eens verder in het rond, hier en daar en overal, en gij aanschouwt gronden, welligt tienmalen uitgestrekter, en niet minder vruchtbaar, ja zelfs nog vruchtbaarder, dan de bebouwden, maar die geheel onbebouwd braak liggen, of die met ondoordringbare en donkere wildernissen bewassen zijn, zonder in dit alles de zigtbare hand te kunnen bemerken van eenig levend wezen; even alsof de grenzen hier door scherp afgeteekende lijnen afgebakend waren, gelijken de eersten naar eene menigte oäsen in eene onmetelijk uitgestrekte woestijn. Zietdaar, landgenooten, slechts in uwe verbeelding, eene schilderij *à vol d'oiseau* van uwe bezittingen!

Maar, indien gij deze schildering begrijpt, moet gij dan niet u zelven afvragen, of die opeenhooping van bevolking kunstmatig is daargesteld, dan of zij geheel ligt in den aard dier bevolking zelve? Wij zijn genegen volmondig te verklaren, dat het aanvankelijk, voorzeker in den natuurlijken aard van deze, zoowel als van iedere andere bevolking op aarde, lag, dat zij, zonder gedwongen werk, ongestoord en tevreden, ruimschoots kon bestaan van het terrein, dat zij besloeg, en zich daarom ook niet verder bekommerde om de onmetelijke woestenijen, die rondom haar bestonden en nog bestaan. Maar, wanneer een groot ligchaam, eigenmagtig en willekeurig, zich daartusschen werpt, en tegen wil en dank die bevolking noodzaakt, ook zooveel en meer voor hetzelve op ongeveer *dit zelfde* terrein, tegen geene noemenswaardige belooning, te werken en, door alle mogelijke concurrentien te weren, te gelijk allerlei middelen te baat neemt, om die opeenhooping in stand te houden, vermits het anders overtuigd is, dat zijne operatien in duigen moeten vallen, dan voorzeker wordt het die bevolking te benaauwd, en moeten wij verklaren, dat die opeenhooping *nu* kunstmatig is daargesteld.

Heeft de natuur niet de kiem in ieder mensch gelegd, om zich te bewegen en te ontwikkelen, dáár, waar hij zich het best bewegen en ontwikkelen kan? En, indien men deze natuurlijke neiging door allerlei kunstmatige middelen tegengaat, brengt men dan daardoor niet eenen onnatuurlijken stand van zaken te weeg, waaruit wrevel, misnoegen, haat, nijd, ja de grootste ellende en ongelukken geboren worden?

Ziedaar, wat wij, voor thans, over deze aangelegenheden mededeelen, en aan het oordeel onzer landgenooten onderwerpen wilden.

(*N. A. H. & E. Bl.*) (*Redactie.*)

1) Wij vinden in het *Tijdschrift voor Nederlandsch Indië*, vijftienden jaargang, negende aflevering, blz. 170, een opstel, onder den titel „Het stelsel van particuliere industrie, in verband met de welvaart van den Javaanschen landbouwer," waarmede wij ons geheel vereenigen.

KOFFIJ IN DE OOST.

(Uit de Calcutta Review.)

(Vervolg en Slót.)

Eenige van de gekozene plekken bleken ongelukkig te zijn, hetgeen wel te verwachten was, maar de ondervinding heeft de planters thans in staat gesteld, met veel grooter zekerheid te werk te gaan; de uitslag van de laatste oogsten bewijst echter, dat men nog verre van geheel geslaagd is. Hier, even als op Ceylon, hebben de planters de keus tusschen eene groote verscheidenheid van hoogte en ligging, zoodat zij weinig risico hebben, als zij zich slechts kunnen verzekeren, van eene behoorlijke besproeijing gedurende de tijdperken van bloeijen en rijpen. Het transport van den oogst naar de kust gaf in den beginne eenige moeijelijkheden, doch ook deze nemen langzamerhand af, en men verzekert ons, dat de planters van dit gedeelte van het schiereiland hun product met minder kosten aan boord kunnen brengen, dan die van Ceylon, waar het vervoer der koffij van de plantagien uit de centrale provincien naar Colombo hooger is, dan de vracht naar Londen of Liverpool.

In Beneden-Bengalen heeft de cultuur der koffijplant in de laatste jaren eenige vorderingen gemaakt en, tegen de verwachting van velen, die bevoegd waren hun oordeel uittebrengen, is men uitnemend goed geslaagd.

In alle kofij producerende landen van het Oosten en in de meeste van het westen, wordt de koffij op min of meer hoog gelegen gronden, geteeld, en wel op eene hoogte, die zelden minder dan duizend voet bedraagt, terwijl de gemiddelde hoogte zeker meer dan twee duizend voeten boven de oppervlakte der zee is. Er wordt een weinig koffij geproduceerd in één district van Ceylon, welks hoogte geen 900 voeten te boven gaat, maar dit is eene zeldzame uitzondering op den algemeenen regel.

De twee districten van Bengalen, die tot dusver gunstig voor de cultuur zijn gebleken, verheffen zich niet meer dan 200 voet boven de oppervlakte der zee; het eene omtrent twee honderd Eng. mijlen ten noordwesten van Calcutta, het andere naauwelijks tachtig mijlen oostwaarts van de hoofdplaats. Laatstgenoemde plantaadje, geplant onder toezigt van een heer, die practisch bekend is met de Ceylonesche en West-Indische wijzen van cultuur, bestaat uit eene schoone weelderige hoogte, waarop vroeger zware boomen stonden bevens eene rijke vegetatie van boschplanten. Men heeft er met een paar onbeduidende wijzigingen hetzelfde systeem gevolgd, als de Ceylonesche planters. De plantaadje, die ongeveer 120 beplante acres groot is, bevat van dertig tot veertig acres, beplant met driejarige boomen, die er zeer weelderig uitzien en een rijken oogst beloven. Deze planten verschaften een kleinen oogst in haar tweede jaar, waarvan wij nooit een tweede voorbeeld hebben aangetroffen. De boon bereikt eene middelbare grootte, is kort, maar vol en, de schalen zijn niet zwaar. Eenige krandjangs werden in 1856 als proef verzonden en, daar zij gunstig beoordeeld werden, golden zij vijf en veertig shillings in Mincing-Lane. De eigenaar meent, dat zijn oogst te Calcutta aan boord hem niet meer dan zes shillings per centenaar zal komen; doch dit zal natuurlijk voornamelijk afhangen van het gemiddelde bedrag der toekomstige oogsten, en wij achten het voorbarig, hierover bij voorraad een oordeel uittebrengen. Het is waar, dat de plantaadje voor de besproeijing gunstig is gelegen, nabij den oever van eene schoone rivier, welk voordeel eene compensatie kan geacht worden, voor het gebrek van regen in sommige jaargetijden, maar het zal te bezien staan, of, bij het al te weelderige klimaat van Bengalen, de koffijplant gedurende eene reeks van jaren een vollen oogst zal opleveren. In alle gevallen zijn de vooruitzigten zeer aanmoedigend voor de planters; eene zekere hoeveelheid ligte koffij zal hen nog niet achteruitzetten. Of de bemesting, met het besproeijen vereenigd, in deze streken wenschelijk is, is eene nog niet opgeloste vraag.

De plantage, in het Hazarebough district aangelegd, is evenveel belovend, wat de kwaliteit betreft. De afstand, dien het product moet afleggen, is grooter, maar binnen het bereik van den spoorweg en in een district, waar de arbeid gemakkelijk te verkrijgen en goedkoop is: zij is een weinig hooger gelegen dan de eerstgemelde plantaadje, en de boon schijnt zwaarder te zullen worden.

Zij is nu in haar tweede jaar en geeft hare eerstelingen. Of er andere plekken zijn in Britsch-Indië, die geschikter zijn voor de koffijteelt, en niet te ver van eenige haven, is nog niet onderzocht. Er zijn in verschillende streken grond en handen genoeg; het is slechts te bezien, of Indië met meer voordeel, dan andere landen koffij kan produceren.

Er zijn zonder twijfel overvloedige middelen, om de geheele bevolking en al het land op eene voordeelige wijze te gebruiken, indien men het land regt laat wedervaren, door meerdere zekerheid aan het kapitaal te verschaffen en indien er gemakkelijker middelen van gemeenschap worden daargesteld tusschen de vlakten van het zuiden en de Delta van het noodwesten.

Het zal onzen lezers welligt belang inboezemen, de tegenwoordige werkelijke opbrengst van de koffij producerende landen der wereld te vernemen. Naar de statistieke opgave hieronder verwijzende, herinneren wij tevens, dat, op het einde der vorige eeuw, de eenige op de Londensche markt bekende koffijsoorten, die van Jamaïca, Grenada en Mocca waren en dat de consumptie van het vereenigd koningrijk te dier tijde ongeveer 1 millioen ponden jaarlijks bedroeg. Op het vasteland van Europa waren, in hetzelfde tijdperk, de soorten van Mocca, Brazilie, Bourbon en Nederlandsch-Indië de alleen gezochte.

De productie van koffij in de geheele wereld is thans nagenoeg, als volgt:

		ponden.
In de West:		
	Brazilie	300 millioen
	La Guayra en Porto Cabello	30 „
	St. Domingo	32 „
	Cuba en Porto-Rico	25 „
	Costa-Rica	10 „
	Britsch West-Indiën	6 „
	Fransche en Nederl. Idem	6 „
In de Oost:		
	Java	140
	Ceylon	56 „
	Indisch Schiereiland	6 „
	Sumatra	5 „
	Arabie	3 „
	Philippijnsche eilanden	3 „
	Celebes en Siam	2 „
		624 mil. pond.

De tegenwoordige consumptie der wereld, de producerende landen natuurlijk uitgezonderd, wordt gezegd te zijn, als volgt:

	ponden.
Vereenigde Staten en Britsch Amerika	170 millioen
Nederland en Belgie	125 „
Duitsch Tolverbond	95 „
Andere Duitsche Staten	46 „
Frankrijk	33 „
Groot-Brittannie	32 „
Zweden en Denemarken	20 „
Landen aan de Middellandsche Zee	20 „
Spanje en Portugal	15 „
Zwitserland	13 „
Rusland	12 „
Australie en de Kaap de Goede Hoop	6 „
	1) 587 mil. pond.

Wij hebben nogtans reden aan de juistheid van deze opgaaf te twijfelen en aarzelen niet te zeggen, hoewel wij geene cijfers bij de hand hebben, om ons gevoelen te staven, dat de tegenwoordige consumptie der wereld deze statistieke opgaaf der producten overtreft. Als er in Groot-Brittannie niet zulk een uitgebreid gebruik werd gemaakt van cichorij en andere zelfstandigheden, met het doel om de koffij te vervalschen, zou er nog eene hoeveelheid van 12,000 ton gevoegd moeten worden, bij onze schatting van het totale verbruik der wereld. Er is geen twijfel aan, of er bestaat in Britsch-Indië een overvloed van goed land en geschikt gelegene streken, die, tegen zeer matige prijzen, eene uitmuntende kwaliteit van koffij kunnen opleveren en wel in genoegzame hoeveelheid, om de balans van productie en consumptie, ten voordeele van den verbruiker, te doen overslaan.

Redactie.

1) *Semmond's* Handelsproducten uit het Plantenrijk, bladzijde 42.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN	DAT. M	NAAR
November	27	Engelsch	Gabalra	Berdit	Amoy	24 October	Kaap de Goede Hoop
„	—	„	Allies	Gardyne	Singapore	20 November	Mauritius
„	—	„	Northern Ligth	Marshall	Manila	25 October	Sydney
„	28	„	Wast Derby	Sergent	Macao	1 November	Londen
„	—	„	Ersom	Buckland	Manila	25 October	Melbourne
„	29	Hamburgsch	Wiedeman	Kalcklozer	Samarang	23 November	Golf van Perzie
„	—	Engelsch	Veloz	Jones	Whampoa	16 „	Engeland
„	—	Amerikaansch	Sanaho Panza	Bied	Shaughay	12 „	New-York
„	30	Nederlandsch	Twee Anthony's	C. van Rijn van Alkemade	Terug uit zee	25 „	Batavia.
„	—	Amerikaansch	Kate Hastenys	Kingman	Shanghay	9 „	New-York
December	2	Nederlandsch	Koning en Vaderland	van Bruggen	Batavia	29 „	Tjilatjap
„	—	Amerikaansch	St. Louis	Jacobs	Buona Ayros	2 October	Singapore

Aangekomen schepen te *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGVOERDERS.	VAN		AGENTEN.
November	30	Nederlandsch	bark	Izaak da Costa	H. C. Loschen	Samarang.		
December	1	„	schip	Vooruit	W. C. Kool	Indramaijo	23 Nov.	Morgan, Melbourn & Co.
„	—	Ned. Indisch	bark	Jenoer	Said bin Alie	Palembang.	27 „	van Ommeren, Rueb & Co.
„	—	Z. M.	brik	Amile luit. ter zee	J. Vos	Lucipara.	15 Sept.	Buijs, Jacobsen & Co.
„	—	Amerikaansch	schip	Merrimac	Thurston	Manila.	24 Nov.	
„	2	Hamburgsch	bark	Henrich	J. Spieler	Hongkong.	9 „	Maclaine, Watson & Co,
„	—	Engelsch	„	Ravensworth	Applety	China.		Metzendorff, Wilmans & Co.
„	3	Nederlandsch	„	Twee Anthony's	van Rijn van Alkemade.	Uit Zee terug.		Maclaine, Watson & Co.
„	—	Ned. Indisch	stooms.	Batavia	C. G. L. Neijts	Padang.		Reijnst & Vinju.
„	—	Hamburgsch	schip	La Rochelle		Singapore.	29 Nov.	W. Cores de Vries.
„	—	Amerikaansch	„	Robert Patten	Donnell	Mauritius.		Metzendorff, Wilmans & Co.
								Maclaine, Watson & Co.

Vertrokken schepen van *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
December	2	Nederlandsch	bark	Koning Willem III	H. H. Zeijlstra	Soerabaija
„	—	Ned. Indisch	schoener	Fathal Hair	Sech Bahasoan	Samarang
„	3	Fransch	schip	Ville de Paris	A. Marillet	Frankrijk via Soerabaija
„	—	Zweedsch	„	Daniel Elfstrand Person	H. Wuhlman	Soerabaija
„	—	Nederlandsch	bark	Senior	R. L. Swart	Amsterdam via Sam. en Soerab.
„	—	Fransch	schip	Albert Cezard	Dolu	Frankrijk via Soerabaija
„	—	Nederlandsch	bark	Julia	A. van der Kolff	Samarang
„	—	Bremen	„	Therese	Hoborst	Amsterdam
„	—	Ned. Indisch	brik	Atiatool Rachman	Sech Oemar Bafadal	Indramaijo
„	—	„	bark	Java	Worthington	Djambie
„	—	Z. M.	stooms.	Admiraal van Kinsbergen	Luit. t/z. 1 kl. Roodzant	„
„	4	Nederlandsch	bark	Joan Jacob	Helphorst	Indramaijo
„	—	„	„	Welvaart	Mooi	Samarang
„	—	„	„	Postiljon	van de Poll	Japan
„	—	Ned. Indisch	schoener	Clipper	Eschauzier	Tagal
„	—	„	bark	Escandria vroeg. Amerik. bark Escort		Indramaijo

Aangekomen Schepen te *Soerabaija.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov.	9	Ned.	schip	Jacob Roggeveen	Vos v Marken	Samarang.
„	10	„	„	de Walvisch	T. Schut	Batavia.
„	—	„	„	Vier Gezusters	J. Bik	„
„	—	N. I.	stooms.	Batavia	Neijts	„
„	11	„	bark	Bientang Toedjoe	Tan Soetiong	Riouw.
„	—	„	schoen.	Bientang Tjaigoan	Ong Kanghan	Balie.
„	12	„	bark	Fathal Nassar	Said Segaf	Batavia.
„	—	„	brik	Risgil Gair	Sech Jubedie	Bandjermass.
„	—	Ned.	bark	de Stad Nijmegen	H. P. Cruijs.	Samarang.
„	—	Zweed.	„	Carin Cicilia	Borgstrom	Melbourne.
„	13	Eng.	schoen.	Scoth Lassie	D. Crawford	Balie.
„	—	Ned.	bark	Theodora Machtilda	van der Beek	Makasser.
„	—	„	„	Carolina Sophia	Boelhouwer	Samarang.
„	14	N. I.	schip	Alfulck	Sech Baradja	Amboina.
„	—	„	brik	Henriette	S. Bobinson	Singapore.
„	15	Z. M.	stooms.	Prinses Amelia kt. lt.	t/z Calrkson	Batavia.
„	—	N. I.	kotter	Klara	Sahak	Banjoewangie.
„	16	„	„	Krabbe	Mardam	Passaroean.
„	—	„	bark	Zein	Sech Bachlabal	Bandjermass.
„	17	„	„	L'Amitté	J. Huwart	Riouw.
„	—	„	stooms.	Menado	A. Couteron	Macasser.
„	—	Fransch	schip	Le Prophéte	F. E. Guerin	Bourbon.
„	—	Ned.	„	Adm. van Kinsbergen	van der Putte	Batavia.
„	—	N. I.	brik	L'Esperance	Valberg	„
„	18	„	schoen.	Berkalool Adjelan	Moham. Naim	Koetei.
„	—	Ned.	schip	Louise	P. Buijs	Samarang.
„	—	„	bark	Christina Agatha	W. L. Esink	Batavia.

Vertrokken Schepen van *Soerabaija.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov.	10	Ned.	bark	Louise Kr. Pr. d. Ned.	van der Linden	Nederland.
„	—	„	brik	Reinhardt	v. d. Sprenkel	Timor
„	—	N. I.	„	Salim	Sech Osman	Grissee
„	—	„	kotter	Little Tot	Katjoong	Passoeroean.
„	—	„	„	Krabbe	Mardam	„
„	11	Ned.	schip	Hester Adriana	Strang v Hees	Nederland.
„	—	N. I.	schoen.	Bella	Juno	Grissee
„	13	„	stooms.	Batavia	Neijts	Batavia.
„	—	Z. M.	„	Merapie kt. lt. t/z le.	kl. J. C. Baak	Om den Oost.
„	—	N. I.	schoen.	Harriet	Koteng	Timor Koep.
„	—	„	bark	Hoksing	Ho Boentieng	Grissee.
„	14	„	„	Ienten Bandjermaas	Akeel	Bandjermaas.
„	—	Ned.	„	Elise Susanne	v Boven Fagg	Nederland.
„	15	„	schip	Diligentia	van Bentveld	„
„	—	Zweed.	„	Charlotte	C. J. Clase	„
„	17	N. I.	brik	Fathool Salam	Hadjie Karim	Bandjermaas.
„	18	Ned.	schip	Vier Gezusters	J. Bik	Nederland.
„	—	„	„	Jacob Roggeveen	Vos v. Marken	„
„	—	Z. M.	stooms.	Ardjoeno kt. lt. t/z	van Hasselt	Om den Oost.
„	—	Eng.	schip	Mousoon	D. Hare	Nederland.
„	—	N. I.	bark	Fathal Nassar	Said Assegaf	Grissee.
„	19	„	stooms.	Padang	B. J. Schipper	Molukkos

In lading liggende schepen *te Soerabaija.*

VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch....	Drie Vrienden	J. Anderson		Fraser, Eaton & Co.
″	Bellatrix	van der Wijk		″
″	Zaanstroom	Schaap	Nederland.	Schimmelpenninck & Co.
″	Jan Schouten	J. Coening Meijer		″
″	Jacob	Börger		Mathieu & Co.
″	Delfshaven	Schaap qq.		B. Kopersmit & Co.
″	Phoenix	Johanssen	Nederland.	Schimmelpenninck & Co.
″	Louisa Anthoinetta	Mc. Kenzie		Adam & Co.
″	Catharina Wilhelmina	Popken	Rotterdam.	Ruyl, Cramer & Co.
″	Everdina Elizabeth	Toujes		″
″	Laurens Coster	Koenen	Nederland.	″
″	Johannes Albertus	J. C. Londt		B. J. van Eck & Co.
″	Jonge Jan	Pheiffer	Nederland.	van Leeuwen & Co.
″	Oost India Packet	Postma		Schimmelpenninck & Co.
″	Adolf van Nassau	P. Meester	Nederland.	″
″	Oceaan	Poestkoke	″	″
Nederl. Indie....	Fear Not	Mc. Kenzie		Adam & Co.
″	Carolina Sophia	N. C. van der Beek	Molukko's.	″
″	Henriette	Robertson	Timor Delie.	Schimmelpenninck & Co.
Engelsch..........	Henry Winch	Griffin	Singapore.	Adam & Co.
″	Sophia Fraser	Wilson	″	″
″	Scotch Lassie	Crawfort		″
Zweedsch..........	Caroline	Kihlman	Nederland.	″
″	Carin Cecilia	Bergström	Falmouth.	P. Kervel & Co.
Pruisisch..........	Ferdinand Nis	Coler	China.	Mathieu & Co.
″	Ida Mathilda	L. H. Gronow	Amsterdam.	B. J. van Eck & Co.

In lading liggende schepen te *Batavia.*

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch........	bark	Valparaiso*	H. A. Eilerman	Padang	Haager & Schuurman.
″	″	Maarten van Rossem*	P. F. Bijken	Rotterdam	″
″	″	Eva Johanna*	H. de Boer		″
″	″	Anna Paulowna*	W. Bik wz.		″
″	brik	Cornelia Hendrika*	de Boer		″
″	schip	Cornelis Houtman	J. H. Rolman	Amsterdam	Schimmelpenninck & Co.
″	bark	Pantalon	Bruinzeels		″
″	″	Emelie	Marker		″
″	″	Constance	Kimmerer		″
″	″	Provincie Drenthe	H. A. Beckering		″
″	″	Almelo	R. P. Tjebbes		″
″	″	Acadia	G. Greetkes		″
″	schip	Amboina	W. H. Rusman		Reijnst & Vinju.
″	bark	Bezoekie*	van Bueren		″
″	″	Bezoekie*	van Teutem	Bezoekie	″
″	4 mast	schoener Argo*	van Rijn van Alkemade		″
″	bark	Twee Anthony's*	J. Eltoen		Maclaine, Watson & Co.
″	″	Alblasserdam	R. Weidenaar		″
″	″	Cornelis Smit*	C. Ouwehand		″
″	schip	Susanna en Elisabeth*	S. Ouwehand		″
″	bark	Regina Maria*	D. D. Ouwehand		″
″	″	Stad Middelburg*	H. Wegman	Soerabaija	″
″	schip	Electra*	W. Blaakhert		″
″	″	Zeelandia*	W. J. Coers		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
″	″	Cheribon*	J. R. de Boer		″
″	″	Johanna Christina*	O. Hazewinkel		″
″	″	Louis Meijer*	J. C. Krije		″
″	″	Twee Cornelissen	J. C. Hartsen		″
″	″	President Plate*	H. A. Bok		″
″	″	Noord Braband*	C. Vermeij		″
″	″	President van Rijckevorsel*	C. E. Hoeksma		″
″	″	Cornelia en Geertruida	G. F. Bus		″
″	bark	Voorwaarts*			″
″	″	Souburg*	D. G. Pott		″
″	schip	Nieuwland	H. A. Darius		″
″	″	Elisabeth	Dabroek		″
″	bark	Anna	C. Kleijnuert		″
″	″	Jeannette en Agatha	C. van der Burg		″
″	″	Willem III*	A. J. Driest	Soerabaija	Tolson, Hunt & Co.
″	brik	Wildeman	H. H. de Boer		van Ommeren, Rueb & Co.
″	bark	Haamstede*	C. J. Kaleshoek		″
″	″	Susanna*	J. F. Rotgans		″
″	brik	Koerier*	P. de Boer		″
″	″	Jan van Galen*	F. C. Kamminga	Nederland	″
″	bark	Grondwet*	E. Vonck		″
″	″	Constantia*	Grafthuis		″
″	schoener	Golf van Benin	T. Carsz Tz.		″
″	schip	Ternate*	J. G. Kunst	Soerabaija	B. van Leeuwen & Co.
″	″	Ary Scheffer*	Gorter		Paine, Stricker & Co.
″	″	Johanna Maria Christina	Siedenberg	Soerabaija	″
″	″	Anna Justina	G. J. Teensma		B. Kopersmit & Co.
″	bark	Vijf Gebroeders	P. Schuurman		″
″	″	Neptunus*	G. Poolman		″
″	″	Wilhelmina Lucia*	D. Dunker		″
″	″	Waterloo*	B. G. Flik		″
″	″	Eensgezindheid*	D. H. Kramer		″
″	″	Ouderkerk a/d. Amstel*	H. Kramers		″
″	″	Ida Elisabeth*	J. H. Mugge		″
″	schip	Biesbosch*	E. van Duyn		″
″	″	Philips van Marnix*	J. R. Bijken		″
″	bark	Abel Tasman*	Göbel		de Weerdt, Ruijl & Co.
″	″	Tagal*	Deurholtz		″
″	″	Allegonda Jacoba	Hazelhoff		J. Cezard & Co.
″	″	Odilia Magaretha	T. J. Niedfelu		″
″	schip	Willem de Eerste	van Geelkerken		″
″	″	Delft*	van der Hoeven		″
″	″	Jedo	T. de Vos		″
″	bark	Beurs van Rotterdam	P. Kleijnenberg		″
″	″	Landbouw*	B. Koster		″
″	schip	Admiraal de Ruijter	Tange		E. Moormann & Co.
″	bark	Ferdinandina Emma	von Noël	Soerabaija	″
″	″	Laura en Adèle	Losschen		C. Bahre en G. Kinder.
″	″	Isaäc da Costa*	Sech Balfagie	Nederland	Morgan, Melbourn & Co.
Nederl. Ind..........	″	Ameer*	Lie Boentat	Soerabaija	Buys, Jacobsen & Co.
″	″	Kalimantau*	Goestie Tassim	Tagal	″
″	″	Aladanie*	Hadjie Ariep		″
″	schoener	Atiatul Maulah*	D. T. Varkevisser		″
″	brik	So-ootdin*	Mohamad	Soerabaija	″
″	bark	Jenoer*	Said Mohamad	Cheribon	″
″	″	Boesroel Karim*	P. P. Bloem		B. J. Jacobs.
″	brik	Zwaluw*	Deibel	Japan	Haager & Schuurman.
″	bark	Wilhelmina Cox*	Starres	Samarang	Cassalette & Co.
Engelsch............	schoener	Alice Marten*	Gilbert		Hunter, Houghton & Co.
″	bark	Vernon*	J. D. Ramsay		″
″	″	Richard Thornton*	Applety		Martin, Dyce & Co.
″	″	Ravensworth*	Look		Maclaine, Watson & Co.
″	schip	Lord Warriston*	Ross		Morgan, Melbourn & Co.
″	schoener	Harriet*	Reguier	Cocos Eilanden	Adam & Co.
Fransch.............	bark	Mauritius*	Goussaume		C. Bahre & G. Kinder.
″	″	Camoëns*	Donnell	Frankrijk	J. Cezard & Co.
Amerikaansch.......	schip	Robert Patten*	C. Thurston		Maclaine, Watson & Co.
″	″	Merrimac*	Huneken		″
Bremer..............	brik	Clara*	Range	Bremen	C. Bahre & G. Kinder.
Hamburg............	schoener	Helene*	Heuer		″
″	schip	Neumuhlen*	Meijer		Metzendorff, Wilmans & Co.
Hanover.............	″	Kroonprins Ernst August.*	Kok		C. Bahre & G. Kinder.
″	bark	Munster*	Magnissan	Soerabaija	E. Moormann & Co.
Zweedsch...........	schip	Oriental Queen*	Kronhaun		″
″	″	Cecilia*	Larsson		Pitcairn, Syme & Co.
″	brik	Selma*	Oberg		Paine, Stricker & Co.
″	bark	Prince Oscar*	Straudgaard		″
Deensch.............	″	Valkijrien*		Copenhagen	″

MARKTPRIJZEN.

Te BATAVIA, den 3den December 1858.

Koffij, Java ƒ 31,— @ ƒ 31,50.
——— Padang ƒ 31,— @ ƒ 31,50.
Rijst, Indramaijoe ƒ 160,— @ ƒ 180,—
——— witte Batavia 1ste kwaliteit, ƒ 135,— @ ƒ 150,—
——— ″ ″ 2de ″ ƒ 120,— @ ƒ 130,—
——— Carga ƒ 90,— @ ƒ 110,
Suiker, witte N°. 16. ƒ 18.50 @ ƒ 19.
Arak, ƒ 65,— @ ƒ 70,—.
Wisselkoers op Holland 102 @ 103 %
″ op Engeland, ƒ 11,60.
Vrachten: blijven zonder verandering, met toenemende scheeps ruimte.

Te SOERABAIJA, den 27sten November 1858.

Suiker N°. 16 ℔ picol ƒ 18,— @ ƒ 18,—
Koffij ℔ picol, ƒ 30,— nominaal.
Rijst, (witte) ℔ koyang ƒ 135,— @ ƒ 150,—
″ (carga) ″ ″ ƒ 105,— @ ƒ 115,—
Koehuiden ℔ 100 stuks, ƒ 200,— @ ƒ 300,—
Arak. ℔ legger, ƒ 60,—
Klapper olie ℔ picol, ƒ 15,—
Wisselkoers, Pari
Rotting, ƒ 8,— @ ƒ 8,50

HANDELSBERIGTEN.

Aan- en Uitvoer te Batavia *van den 17 tot en met den 24 November* 1858.

Aanvoer.

Van Engeland via Soerabaija per Hamb. schip *Kroonprins Ernst August*, gez. Meijer, agt. C. Bahre en G. Kinder.

2 ks. muzijk instrument, 63 do. kramerijen, 98 do. glaswerk, 25 coll. provisien, 691 do. aardewerk, 7/m. steenen, 202 coll. manufact., 42 tonn. steenkolen, *Agenten.*

Van Rotterdam per Ned. schip *Koning en Vaderland*, gez. van Bruggen, agt. de Weerdt, Ruyl en co.

100/m. steenen, *N. H. M.*
3 kn. zeildoek, 200 keld. genever, 50 vn. zw. teer, 10 kn. ansjovis, 5 do. wijn, 4 coll. diversen, *Gezagvoerder.*
25 hammen, 15 ps. vleesch, 1 kt. rolpens, 1 do. saucijssen, 10 blikk. do. 5 vs. tongen, 3 kn. ansjovis, 100 vs. boter, 15 ks. kaas, 4 do. banket, 14 do. provisien. 100 md. bier, 109 coll. manufact., *B. Kopersmit en co.*
330 vs. boter, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
120 vs. boter, *Schimmelpenninck en co.*
8 vs. boter, Mevr. *Taylor* geb. *Dennison.*
5 kn. kramerijen, 10 do. lucifers, 280 vs. spijkers, 1 kt. ijzerwerk, 7 do. knoopen, 2 do. muzijk doozen, *Andreas en co.*
7 pakk. polimieten, *E. Moormann en co.*
25 kn. wijn, *Haager en Schuurman.*
30 led. leggers, *van Ommeren, Rueb en co.*

Van Nederland per Ned. schip *Willem III*, gez. van der Burg, agt. Landberg, Bezoet de Bie en co.

10 vs. zilv. munt, *N. H. M.*
25 led. leggers, *Agenten.*

Van Nederland per Ned. schip *Henriette Gerardina Susanne*, gez. Sissingh, agt. J. Cezard en co.

1571 coll. diversen, 100,000 ps. steenen, *Lading voor Soerabaija.*

Van Engeland per Eng. schip *Palmerston*, gez. Peters, agt. Martin, Dyce en co.

10 tonn. ballast ijzer. 3557 stav. do. 1700 bos. do. 150 md. aardewerk, 1 vt. ijzer- en koperwerk, 2 coll. do. 13 do. ijzerwerk, 505 do. manufact., *Agenten.*
70 coll. manufact., *Borneo C. Limited.*
111 coll. manufact., 167 kn. do. 17 do. wijn, 267 stav. ijzer, *Pitcairn, Syme en co.*
73 coll. machinerien, 181 do. manufact., *Adam en co.*
28 coll. gedr. katoen, 20 do. naaigaren, 64 md. aardewerk, 22 coll. manufact., 63 do. touwwerk, *Burt, Myrtle en co.*
6 coll. drills, 20 tonn. steenkolen, *Maclaine, Watson en co.*
24 coll. manufact.; *Busing, Schröder en co.*
3 coll. manufact., *Hunter, Houghton en co.*
10 coll. manufact., *Tolson, Hunt en co.*
14 coll. manufact., *Pandel en Stiekens.*
3 coll. manufact., 7 ankers, *Order.*
87 coll. manufact., *Voor Singapore.*

Van Singapore per N. I. stoomb. *Koningin der Nederlanden*, gez. Lewis, agt. Maclaine, Watson en co.

1 pak gouden specie, *C. Bahre en G. Kinder.*
1 kt. zilv. munt, *Tiedeman en van Kerchem.*
3 kn. diversen, *L. Platon.*
3 kn. zilv. munt, *Said Moh. bin Salim Bafadal.*
1 kt. zilv. munt, *Achmat bin Salim Bosflein.*

Van Rotterdam per Ned. bark *Anna*, gez. Dabroek, agt. Landberg, Bezoet de Bie en co.

36 kn. madapoll., 15 do. calicots, 21 bn. rood garen, 2 kn. soda, 2 do. mo... len, 300 keld. genever, 4 coll. porcelein en glaswerk, *Agenten.*
4 kn. machinerien, 1 do. manufact., 2 do. laken, 300 vs. boter, 180 led. le... 200 vs. Amerik. meel, *J. Cezard en co.*
1 kt. rhijnwijn, 1 do. manufact., 5 do. papier, 1 do. schrijfbeh., 3 do. be... pier, *van Ommeren, Rueb en co.*
1 kt. schoenen, *van Walchren en co.*
1 kt. diversen, 5 do. manufact., *Busing, Schröder en co.*
42 coll. touwwerk en garen, 2 blikk. kokers, 5 kn. zeildoek, 3 pakk. lede... vs. erwten en boonen, 30 do. vleesch, 12 stukk. do. 12 vs. spek, 1 kt. sauc... bologne, 100 vs. boter, 1 kt. provisien, 6 vn. pik, 4 do. harst, 4 kn. po... lein en glaswerk, *Order.*
30 coll. provisien, 20 ps. ger. vleesch, *S. B. van Kloff en co.*
12 vs. boter, *Toslaer.*
12 vs. boter, 2 ks. kaas, *L. Platon.*
4 kn. manufact., *Gumprich en Strauss.*
100/m. metselsteenen, 128 kn. bladkoper, 25 do. opium, 12 do. kapmessen, 1... zaagmessen, *N. H. M.*

Van Liverpool per Ned. bark *Wildeman*, gez. Driëst, agt. Tolson, Hunt en co.

30 md. aardewerk, 2 vn. ijzerdraad, 57 coll. manufact., 6 do. diversen, *Age...*
88 coll. machinerien, 34 ijzeren pannen, 3 kn. bladkoper, 66 coll. manuf... 117 kn. do. *Pitcairn, Syme en co.*
2139 stav. ijzer, 2 vn. patjols, 16 kn. manufact., *Martin, Dyce en co.*
1000 steenen, 14 coll. manufact., 176 do. machinerien, *Adam en co.*
3 coll. diversen, *Wilson.*
169 coll. manufact., *Busing, Schröder en co.*
2 roll. .... *Maclaine, Watson en co.*
100 kn. manufact., *Burt, Myrtle en co.*
49 coll. manufact., 3 do. piano's, *Borneo C. Limited.*
46 coll. manufact., *Morgan, Melbourn en co.*
13 coll. manufact., *Hunter, Houghton en co.*
14 coll. manufact., *Pandel en Stiekens.*
21 coll. manufact., *B. van Leeuwen en co.*
25 coll. manufact., *F. B. von Leeuwen en co.*
2 kn. pique, *Gumprich en Strauss.*
38 md. aardewerk, *Fraser, Eaton en co.*
15 kn. diversen, 12 coll. do. 15 md. aardewerk, 30 stav. ijzer, 20 kn. koop... manschapp., *Order.*
28 coll. manufact., *E. Moormann en co.*
3 coll. machinerien, *N. H. M.*

Van Nederland per Ned. bark *Walnaart*, gez. Mooi, agt. Paine, Stricker en co.

1 kt. levertraan, *Bergsma.*
2 coll. ammunitie, 50 kn. wijn, *Gumprich en Strauss.*
2 kn. diversen, *Order.*
4 kn. manufact., *Tolson, Hunt en co.*
4 kn. suikerwerk, *Feltkamp, Mispelblom en co.*
3 kn. koopmanschapp., 46 coll. manufact., *Busing, Schröder en co.*
16 coll. manufact., *Engelhard en co.*
4 kn. zeildoek, 2 do. modewaren, 10 bn. zakken, 20 coll. provisien, 3 t... touw, *B. Kopersmit en co.*
2 coll. machinerien, *O. I. M. v' Adm. en L.*
24 coll. manufact., *E. Moormann en co.*
42 coll. provisien, 10 do. genua olie, *John Pryce en co.*
10 kn. manufact., *Dümmler en co.*
1 kt. teekeningen, *van Riet en ter Gouw.*
5 pijp. wijn, 100 vn. bier, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
8 coll. medicijnen, *Göring en co.*
12 kn. marm. bladen, *Haager en Schuurman.*
20 kn. koper, 10 vs. spijkers, *Agenten.*

Van Zweden via Australia per Zw. brik *Selma*, gez. Larsson, agt. Paine, Stricker en co.

1721 stav. ijzer, *Agenten.*

Van Singapore per Deen. bark *Valkyrien*, gez. Strandgård, agt. Paine, Stricker en co.

9 kn. provisien, *Metzendorff, Wilmans en co.*
51 bn. zakken, 72 zakk. salpeter, 42 pakk. was, 90 do. touw, 76 blokk... *Joakim.*
5 kn. provisien, *Agenten.*
203 kn. sagomeel, 200 do. cassia, 100 do. gember, 1136 do. parel saga, 225 ... zw. peper, 1178 bos. rotting, *Lading voor Denemarken.*
4 vn. meel, 2 do. brandy, 1 do. rum, 5 coll. provisien, *Order.*

Uitvoer.

Naar Pontianak per N. I. bark *Annette*, gez. Moh. Arsad.

4 kn. aardewerk, 4 do. schilderijen, 3 do. aarde- en glaswerk, 1 do. koperw... 212 catt. do. 2 kn. siropen, 705 pic. rijst, 5 do. soija, 48 do. suiker, 2 ... gamelan, 1 kt. waijang, 1 do. kleederen, 10 paren schoenen, 20 ps. ... 14 ps. ijzerwerk, 2 paarden, *Gezagvoerder.*
600 pic. rijst, *Said Achm. bin Abdul Rachman.*

Naar Nederland per Ned. schip *Princes Amelia*, gez. Groeneveld, agt. Schimmelpenninck en co.

50 pic. rotting, 2675 do. koffij, 2702 do. suiker, *N. H. M.*

Naar Sydney per Ned. schip *St. Michaël*, gez. Bouwyk, agt. Schimmelpenninck en co.

100 pic. rotting, 3000 do. rijst, 2000 do. suiker, *N. H. M.*
500 keld. genever, uit entrep. *Reijnst en Vinju.*

Naar Nederland via Soerabaija per Ned. schip *Henritte Gerardina Susanne*, gez. Sissingh, agt. J. Cezard en co.

1571 coll. diversen, 100,000 metselsteenen, *Aan boord gebleven lading.*

Voor Nederland.

75 pic. rotting, 400 do. tin, *N. H. M.*

Naar Nederland per Bremer schip *Post*, gez. Wiegand, agt. C. Bahre en G. Kinder.

100 legg. arak, 8 keld. do. 4395 pic. rijst, 687 do. rotting, 4616 do. suik... *Agenten.*
2 vn. spek, uit entrep. *Grosser.*

Naar Boston via Padang per Amerik. bark *Oriental*, gez. Parker, agt. Maclaine, Watson en co.

11 pic. notenmuskaat, 87 do. gomelastiek, 1120 do. rotting, 15/m. goeniezakke... *Agenten.*
1 kt. rinoosterhoorns, 2 Jap. kabaaijen, 1 kt. do. goederen, *Paine, Stricker en ...*
2 vn. vleesch, 2 do. brood, 2 do. meel, *Aan boord gebleven lading voor Ameri...*

Naar Nederland via Soerabaija per Ned. bark *Baltimore*, gez. Brakke, agt. B. Kopersmit en co.

100,000 ℔ steenkolen, 120/m. steenen, 5 coll. koopmanschappen, 10 vs. ... munt, *Aan boord gebleven lading voor Nederland.*
4 vs. kleederen, 4 do. meel, 1 kt. brouwater, 1 do. fluweel, 6 vs. boter, *Agent...*

Naar Nederland via Cheribon en Pecalongan per Ned. bark *Twee Gezusters*, gez. Ruizekamp, agt. B. Kopersmit en co.

800 pic. rotting, 11 ps. zeilen, 14 pakk. touwwerk, 4 do. zeildoek, *Agenten.*
500 pic. tin, 179 do. zw. peper, *N. H. M.*

Voor Pecalongan.

5 vs. boter, 1 kt. provisien, 2 vs. haring, *van der Meulen en co.*

Naar Soerabaija per Ned. schip *Jhr. Mr. van der Wal van Putlershoek*, gez. Lammerts, agt. Schimmelpenninck en co.

34/m. steenen, *Gouvernement.*
4 kn. gedr. katoen, 30 do. garen, 265 bos. ijzer, 62 kn. manufact., 12 bn. do. 3 do. sarongs, 2 kn. neteldoek, 1 do. jaconets, 2 bn. woll. en kat. goederen, 2 kn. diversen, uit entrep. *Martin, Dyce en co.*
5 kn. madapoll., 18 do. cambrics, 10 bn. shirtings, *Morgan, Melbourn en co.*
1 bl. woll. goederen, *Burt, Myrtle en co.*
50 ks. wijn, 61 roll. Chin. matten, *Cassalette en co.*
1 kt. bombazets, 2 do. olefantes, 7 do. gedr. katoen, *Borneo C. Limited.*
30 vn. azijn, *Adam en co.*
4 kn. kantoorbeh., *Grey.*
20 md. min. water, *Gezagvoerder.*
3 bn. laken, *N. H. M.*
33 vn. teer, 192 planken, 1 rijtuig, 12 coll. regalen, 3 kn. diversen, *Maclaine, Watson en co.*
5 kn. doeken, *Pitcairn, Syme en co.*
3 ks. diversen, 8 do. provisien, 25 vn. teer, 10 kn. ansjovis, 4 do. banket en koek, *de Weerdt Ruyl en co.*

Naar Samarang per Ned. bark *Eersteling*, gez. Mahn, agt. J. Cezard en co.

100/m. steenen. 100 vs. specie, *Aan boord gebleven lading.*
1 kt. zadels, 1 do. wol, 2 do. mosterd, *van Riet en ter Gouw.*
8 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*

Aangekomen Passagiers te Batavia,

van den 27 tot en met 30 November 1858.

Met de Ned. bark Bezoekie, kapt. M. Lammerts van Bueren, de hh. Kroller en Echtg., Brougeest en Echtg., Boerrenhekker, Echtg. en Kind, Niggenbruggen, Mevr. Vogelpoot en dochter. Mevr. Tinkhof ten Toom, Mejufvr. L. de Rochemont, Mevr. Jungman, Bosse en drie Javaansche bedienden van Brouwershaven.

Met het Ned. Ind. Stoomsch. Menado, A. Canteros, de hh. Hecken en fam. Wiechman, Jhr. de Kock, de Groot, Smit Wijnman, Deeleman, Krameling, Vesthouvers, en Z. M. troepen van Soerabaija via Samarang.

Met het Ned. Schip Vooruit, kapt. W. C. Kool, de heer Revius en fam. van Indramaijoe.

Met het Amerik. schip Merrimac, kapt. C. Thurston de hh. Jackson, Maynard en Reed van Manila.

Snelpersdruk van H. M. van Dorp, te Batavia.